

ჩვენსი ახალი წელიწადი

**საქართველოს საბჭოთაო სოციალისტური რესპუბლიკის
მთავრობის**

დამკვეთი I

**XVIII საუკუნის მთავარი ნაწარმი საქართველოს საბჭოთაო სოციალისტური რესპუბლიკის
(ქვეყნის კუთხით)**

**თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა
თბილისი 1977**

I 4(G)

301 (470)

ა 657

პირველ ნაკვეთში მოცემული მასალა ახასიათებს XVII სა-
უკუნის მთელ რაიონის რუსული სამოგაოეობრივი ადრის ძირითად
ფაქტებსა და მოვლემებს. ამ ნაწილის უმეტესი ნაწილი წარ-
მოადგენს ჩვენი წიგნი "რუსული სამოგაოეობრივი ადრის განვი-
ვების ისტორია", გამოცემული 1971 წელს. ჩვენი ნაკვეთი შე-
ესაბამება მოვიდა პირველად და განკუთვნილია ისტორიის ფაკულ-
ტეტის სტუდენტებისათვის.

© მთელი უფლებების დამცველობა, 1977

ბოძა. პირველის დაბახსიანებულს, მონღესკივს აძრით, წარმოად-
გენდა მუალედი ხელსუფლებიან მათარებელი ღვთადაზნაურობის,
მტკიცე, ღვით მუფებე მარლა მდგომი კანონებისა და ხელისუფლე-
ბის განაწილებიან პრინციპზე დაზარებულ სხვადასხვა პოლიტი-
კურ დაწესებულებათა აწესებოდა. რუსეთის იმპერიისთვის წყობილე-
ბას არ გააჩნდა არც ერთი ეს ნიშანი. მმართველთა მტლიანად
იმიერსაგროის ხელში იყო მოკალაფებულნი, მას ნება-სუბივილი გა-
დამწყველი მიწიშენელთა პუნია. ქვეყნის მესვეურნი კანონზე მარ-
ლა იტყა. ღვთადაზნაურობა, მარალისა, პრინციპულირებულ წოდე-
ბას წარმოადგენდა, მათგამი ხელმწიფის წინაშე ის არსებობდა
უფლები და უძლიერი იყო. ჩვენ არაფრის ვამბობთ ყველას მარტი-
ვად საზოგადოების დაბად ღვინუზე, რევილითა ბერი სავრთოდ არა-
ვის აწუხებდა (განმარკილის მიწიწავთ ადამიკანვენი წარმოადგენ-
ბენ).

მათგამი "განაწიების" ავტორი ანუ რედი ახასიანებდა ღვით-
მცურობელთას - სავრთოდ და რუსეთისას - კრედი. ის წარმოადგე-
ნილია რეგორს კანონებზე დაზარებულნი, ამ კანონების პატრიუს-
მიტებელი, მხოლოდამი გამთარებელი და ქვეშევრდომების კეთილდუ-
ბობისათვის მუდმივად მიწმუნველი წყობილება. "ღვითმცურობელური
მმართველობის საბოლოო მიზანია, - ვკრებულთა დასახლებულნი
კუმისტი, - მოქალაქის, სახელმწიფოს და ხელმწიფის სახელისა
და რევიბის მიწმუნა".

საკანონმდებელი ძველის მიმდებარებულ კომისიას, იმიერსაგრო-
ის მიწეებობით, კანონთა კრებულში უნდა შეეგანა საჭანტებო მუბ-
ით, რევილითა, რეგორს გამკრით ბეობითა ვმქვენი, აღნიშნული იქ-
ნებობა იმიერის ყველა ქვეშევრდომის დანახრობა კანონის წი-
ნაზე და მათი სრული ღვინსუფლება. ვხედა რა პირველი მათგანს,

"განახლების" ავტორი წერს: "კანონი უნდა იყოს ისეთი, რომ ურთ-
 ბიქვალაქებს არ ემიწოდოს ბუკონი, რომ ყველას ურთი და იმავე კა-
 ნონის ჩივი ვქონდეს. ბიქვალაქთა სანახარისი მივინახებთ იმა-
 ში, რომ ყველა იმისი ურთიანობა მასუბინისგანდრეხს არიან კან-
 დის წინაშე. ეს სანახარისი ისეთი წესის შევიტყობას მივინახეს,
 რომელიც აკრძალავს მივინახეს შევიტყობას მასზე ნაკლები ურთი-
 ბის მართნი და სავსებების მისვალაპ (იკონები: მართლად - ი.ა.)
 განიკრძალვს მის მიერ, რეგონს მიმართული პერსონის მიერ მივინახ-
 ლი ნორმა და განსახლებული ვიწვერძი".

აუ, რეგონს ვხედავთ, ყველაფერი ძალიან კარგად და ლამაზ-
 ად შევქვათი, მადრამი, რეგონს ცნობილია, ეკლერნი 11 მთელი
 მრავლებული საუბინათობა ამის სანახარისი მივინახეს. რომ ის
 ცნობილები სიყვერძი განიკრძალვს ამის არ ურთიდა მხარს, ამის
 დასამტკიცებლად მართლ ა.ჩივირების მავალითის დასახლებლად
 კი ვიხარა. "შევიტყობის მივინახეს მივინახეს" ავტორი მან
 მისვალაპ სწორად იმისაღვის დასახა, რომ ხმა აღიზაღვა მივინახ-
 ბის მიერ ღარბიბის უსამტყობი ურთიკრებასი წინააღმდეგ, ე.ი.
 თამაჯის ის, ჩასაც იგი კანონების შევიტყობელი კონისიისაღვის
 შევიტყობელი რეგონალი რეკრეტივი "მივინახეს".

"განახლების" ავტორი, რეგონს უკვე აღვნიშნეთ, დასახარობ-
 და რუსეთის იმპერიის ყველა ქვეყნისკრების არა მართლ კან-
 დის შევიტყობის, არამედ მათ სრული მავლისუფლებაზე. რეგ
 ავალაღობა კონისისი წვერბის, მის ღევიტყობის, სანახარისი იქა. ჩივი-
 რი განიკრძალვს მივინახეს ამ ამისსაღვის და შევიტყობის სანახარისის
 იკონი. ამის მას უნდადა დაეწმუნებინა მთელი განახლებული ურ-
 თი რომ ის მავლისუფლების მივინახეს და არა მისი მთელი, ამისმთელი
 თი, რომ რუსეთი არსებელი ვევიტყობელი რეგონიდა შევიტყობ

ენიშნავსაჲ უკუბრა მას. აქჲსი მითქმის ფიქსიონალური ძარბარა ნაქმნიანი, ზვიტსა საქმნიბი ბოლომდე ჩაუბრავს ბუკინტერესს გავ-
რანდობას იწვევს. მათგანმი გაცვითრებ-გაუბრებრებას მადინადაკ
უღბა ბოლო, ჩოვრჩეუ უბ აბი მბრბინარბობაბი ბეჭოფი გაუბრბა ბ-
კინსუფრბინს უკაფრინდებუბა ბადინარბობას. "ფინსუფრბობა, -
ბერს იფი ბინსაბბირებ ბოკუმბინებბი, - მჩინს უფრბობა აკებო ის,
ჩინს ბრბასაჲ კანბინ ბდრება". და ჩაკვი მინარჩინუბ-ბეზინარბობი
ბერბინებინს ბეჭინე საბუნებრივბინი კანბინებინ მისსაბბირბინს აბბ-
ბრბობი უბინაკვინსობბინს ბინსაბბირბობა ბინინარბობი და ფეინსი ბანბ-
აბბინ აბბინბარბობა, ბინი ბადრეა უსარბინებობა-გაკვიბინბინბინ და
საქმინიბი ფეინსუფრბობინს სჩინობა სარბინსაბბირბობი ბეჭინებბინს ბაბ-
კვას ბინშავს და კინბინი. "ბინინებინს" ბინებბინი უბ ბინბინ, ჩ-
ბინსაჲ კანბინ ფეინსუფრბობი ბინსაბბირბობინს ბინბინ ბრბინბინ. ბინბ-
ბინბინს ბრბინს აბბინება, ფეინსუფრბობი ბებბინობა. ფეინსუფრბობი
ბებბინობი აბბინებუ აბი კანბინს ბარბინი ბინს, აბბინ ბინსაბბინბინ
და საბბინსინ ბინსუფრბობი და ბინსაბბინბინბინ ბინბინებბინ ბრბინბინ,
ჩინბინბინს ბინს, ჩოვრჩეუ ბინსა ბინბინ, აბბინებობა კანბინს, ბინბ-
ბინბინ ბინს ბინსაბბინი. უბ იფი ბინბინებბინ ბინბინი, ბინბინებბინ, "ბ-
ბინებბინს" აბბინბინს ბინსაბბირბობაბინ სინებბინი, ჩინბინბინ ბინბინებბინ
აბბინ ბინბინს აბ ბინსა ბინბინბინ სარბინსაბბინბინს ბინბინებბინ ბინბ-
ბინსაბბინს. "Изображение святого, - ბერბინ ბინბინ ბინბინ, -
начертано на тонкой шпатель. Это изображение представляет
в себе всеобщее всеобщее народа, всеобщее это, всеобщее, ба-
бурст, всеобщее (не) всеобщее всеобщее всеобщее
всеобщее всеобщее всеобщее всеобщее".

"ბინინებბინ" ბინსუფრბობი იფი ბინბინობა სინებბინი ბინსინს საბ-
ბინობა-აბბინბინბინს ბინსაბბინ. ბინბინბინბინსუფრბობი ბებბინი

"გაფაცვებული" იმპერატორის იტყვას ღვარცაძისის, რომ ბარბარულად
მმართველობის მქონე სახელმწიფოში აპატივების სიკვდილით დასჯა
არაა აუცილებელი. "Опыт свидетельствует, - бачევამია გაბა-
ფცობი, - что частое употребление казней никогда людей не
сделало лучшим. . . . Смерть гражданина может в одном только
случае быть потребна. . . , когда он, лишен будучи вольности,
имеет еще способ и силу, могущую возмутить народное спокой-
ствие. Случай сей не может нигде иметь места, кроме когда
народ терчет или возвращает свою вольность или во время бун-
та, когда беспорядки заступают место законов. А при
спокойном царствовании законов и под образом правления, сое-
диненным всего народа желанием утвержденном и внутри под-
держиваемом крепкими подпорами. . . , где вся власть в руках
самодержца, в таком государстве не может в том быть никакой
нужды, чтоб отнимали жизнь у гражданина". და რაკი მაშინ რუ-
სეთში, ვსაფორმებს რწმენით, მატარნი, მტყიცე, სამარტლიანი და
კანონებზე პამყარებელი მმართველობა იყო, აპატივების სიკვდილით
დასჯის არაკითხარნი საჭიროებდა არ არსებობდა. აქედან გამომდინარე,
საკანონმდებელი ძველის შუბიშუბავებელი კომისიის დავალემა მიეცა სა
თანაფორმ სამოყვარლებინდა იმპერატორის ეს ამბავები და იქნინდებოდა
გაფორმებელი სახით სამარტლის ნივთში შეეცანა.

ამ მარტარფორმან სიფცვებს სიკვდილის დასჯის რწმინდობის
ამოკვეთის შესახებ ხელი არ შეუძლია ვსაფორმე II-ების, რომ მას
1773-1775 წლებში ცლებთა მძის ხელმძღვანელი ემილიან პუტარკვი
ეფრეიმეობელი "ჩვევრტვანის" წესით დაუსაჯა - ჯარ მოკვებთ
ქრთი ხელი და ქრთი ფეხი, ღირე - მიორე ხელი და მიორე ფეხი და
ბარის - ღვი.

ლო საქმედობა!

"განაწესნა" დაყენებულია საკიხეი ბატონყმური ურთიერთობისა და გლეხის საკუთრების შესახებ. ხსენებული მოკვნივინის ლა-
 დაპირველი ხელნაწერი ვარსაწმინ მიხი ავტორნი შესაძლებლად ღერიდა
 ღმირნი მიხსახეობის დაპირებულნი მტკობინარობიდან განთავისუფლ-
 ბას და მიხი შესაკუთრული უფლებების დაყვა-გაფარბობას. "კა-
 ნონებს, - ნაქმინია იქ, - შეუძლიათ საკუთრივ მიხსა (კ.ი.
 ყმათა - ი.ა.) ურების სასარგებლად სათანადო ღონისძიებების
 დაწესება და მათი (მიწების - ი.ა.) ისეთ მტკობინარობაში მოყვა-
 ნა, რომ არ გაუფრიდეთ თავისუფლების შესყიდვა". "სამოქალაქო
 კანონმდებლობა, - კრიხბელობი იქვე, - მტკობი უნდა მიიღოს
 პრინციპი, რომ მიწებში განთავისუფლებისადგის სათანადო პინსა
 გაიღონ მუშაგონება სასარგებლად". მატრამ კვატრინები და მიხსა
 რვაქმირად მობარკვიე მანამმირნივბმა "განაწესის" სამოლონი რე-

1 ცხენოსანთა გვარების რთმისგნის გლეხ საღმკოვიის ცოლი დარია
 ნიკოლოზის ასული საღმკოვია 25 წლის ასაკში დაუქრვიდა. მან
 მეპვიტორიუნი პიქძალი ყმა-მამული მიიღო. იგი წარმოუბგენელი
 სიპკაყრით ვეყოფა ხელქვეითობის: ღვითნი უმინყალო სევიდა
 მოსამსახური ქალბისა და მანაკაყბის, გახურებული მანთი უ-
 ვადა მათ ყურებს, ახადდა მკურარი წყალს და სხვ. მიხი
 ბრძანებით სასიკვიტო სევიპინე უპანაშავლო ან მიიწე დაწა-
 მული მიწებ გლეხებს. "მე ვერავინ ვერაფერს დამავიბნი" -
 იტყობა ხორბე ის ხშირად. გაწამბეული ხალხის მიერ გაგმავნილი
 საჩივრები მიბანს ვერ აღევიდა - ისინი აბრესავისაგინ მიწრ-
 ბევილად ღვით საღმკოვიის უპრქებობა, რთვილიყ ამიერნიდან
 კიდე უფრო მეტი გაბარბეობით ვეყოფა მათ. 1762 წელს კვატ-
 რინე 11, რთვილიყ ის-ის იღო ტახტზე ავიდა, მოახვიეს, რომ
 დარია ნიკოლოზის ასულია 1756 წლიდან გევიდა, კ.ი. 1762 წლი-
 და, ღანკვა-წამებით 100-მდე ხელქვეითი გლეხი სიყმცხელს გა-
 მასალარა. მატრამ ამის მეტეგი არ მიკვირა. იგი დაკვიტევიდა
 ვებ-კვი ბრძანებით: "Объявить Салтыковой, что все обстоя-
 тельства много деля и многих людей справедливо доводят
 ее до попытки, что с ней действительно и последует, если
 она не принесет чистосердечного признания". ეს გაგრბობილი-
 ბა ამის გაბრება. მამივიდა ახალი საგანგებო საჩივრები, რომ
 ბინ საქმე საღმკოვიის ბორბმევიებების შესახებ სკვიტოლო
 ყყბბას დაყვა შესახსავლად. და ღვით კვილ ბრბევიდა დაპას-
 ღობა, იპკირაგრმა იგი ნაინე ვერ გაწევა და მეტარებთ მი-
 რე სასიკვიტო მიხვიდა მას (1768 წ.): ლავაპანდაურობა წამარ-
 და მიხსავრბი გაგმავნა, სადაყ გარდაიყვალ კიდე 1801 წელს.

թաղանթի վրա սուր աստիճանական մեղմացում էր առաջին անգամը ¹ և թարգմանությունը մեղմացում էր մեկնարկից մինչև վերջին արդյունքի, որի արդյունքն էր սխալումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։

Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։ Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։

1 "Նախընտանեկան ժողովուրդի, թաղանթի և թարգմանության; լուրջ և լուրջ, որի արդյունքն էր սխալումը", - Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։

2 "Մարտնչության հանձնարարական և արդյունքն էր սխալումը, - լուրջ և լուրջ, որի արդյունքն էր սխալումը", - Երբեք տղամարդկությանը կրեդիտ չէր տրվում, որի արդյունքն էր մեղմացումը։

მისწვევებზე და მათ სახელსა და რჯახს. ეს ხელს შეუწყობდა მინახემოქ-
 ლეობის განვიხილვასა და მოსახლეობის რაოდენობის ბრძანს სა-
 ხელმძღვანელო. იქ, სადაც ხალხი ... მკაცრი კანონებითა და მკაცრად
 და მინახს იმდენად რთული არსებობის საშუალებას ვი არ უწყობდს,
 რამდენადმე შევიძლებთ მათთვის, მოსახლეობა არ მრავლებდეს...
 ემიგრაცია რა ღირსი ბრუნვაში შეგინის, ისინი (გლეხები - ი.ა.)
 მინახე მალაქენ მას, არ უნდა შევიძლებდეს მათთვის მათ (მა-
 ლაქებს); ემიგრაცია სიმდიდრე არ განხილვს მათი გენეა-შევიძლებთ
 მინახე".

"განახლებაში" რთული უკვე ექვეით, ვიძლიერ მოსახლეობის სა-
 კუთვნილ საკითხის იყო მინახე. მისი ავტორი არსებობდა
 მინახე, რომ მინახე შევიძლება შევიძლებდეს განახლებაში იმ
 ექვეით-ში, რომლის მინახე: მოსახლეობის საკუთვნილ არ განახლება. ვი-
 ვილო აპამინი, არ მინახე იმინახე კომისიის მინახე, მა-
 ვის საკუთვნილ ვიძლიერ ბრუნავს, ვიძლიერ სხვისსა, ვიღისსა
 ის სხვისს მინახე და იგი მინახე მოსახლეობის განახლება. მოსახლე-
 ვილო იყო, რომ ამ სხვისს ავტორი საკითხს დაევიძლებდეს განახლება
 და და გლეხს უძრავი ექვეით (მინახე რთული, მინახე) შევიძლებს
 ვიღისს და მინახე. მინახე ეს ასე არ მინახე. იგი მინახე იმ
 განახლებაში მინახე, რომ სხვისს მინახე მოსახლეობის "მინახე მინ-
 რავ ექვეითა მინახე მოსახლეობის საკუთვნილ შევიძლებდეს
 ვიღისს" (ი.ა.).

რთული მინახე "განახლებაში" მინახე ბრუნ კომისიის
 სა და სხვისს საკითხს და ვინახე, რომ ის "განახლებაში", მინახე-
 ვიღისს ავტორის მინახე მინახე სხვისს მინახე ხალხის მინახე-
 სხვისს და ვიძლიერ მოსახლეობის შევიძლებდეს, მინახე მინახე,

մոռոտ օրոգորոս ոսցածա զոհմամ, հոգորոցա յգրա-ժաղցոցա. Ենորոգ-
 ժախ յրանսլոցանո հոճիտոոե, ժամանաճըմոե ժամացորոշորո թա մշ-
 ժանցոնցա ահասթոնաճոհո քաճուրոբըշըլմոե ժամաճըմո ժըլընո
 ժըլընոնցոն աճըոնըշըլո քաթըոնըն թա ժանոթընցո. յե յո ժոնոն յգը-
 ճըմթա ահա մոտոցո ժաղցըլոն թաշրճոճան, ահաճը յըրոտըլաթ
 ճըլընոճըթա մըմամշըոնա թա թաճոնոն ոնցընընըմսայ. յըրոճը յմոե
 աոնսճըլա ոս ժաղցո, հոճ յըսթըրոնց II ճըլըրո յըր աշահա ժըլընա
 յալոնոն թա յաթանըլմոթ ժանոնոն յաճոն "ժանաճընթո". ոճըոց ոճ-
 յոնո բըմըթաթըմոն ժըլսաճըթայ, հոմըլոն մնչըլոն աճ յաթանը
 յնաըն յամաճը ժամոնաթա.

Սաթըլըոնաթ ոընամոսոց աճ յալոնոնը յանըլ յոնըլոցոնոն յա-
 ճանաթնաթըոնոն ճըլըթաթըմ ժրոցո յըլթաճըլ ժը յոհոճոնոն II
 ժըլոն V ժոնոն յնոնաճըլ. ոճը յաթըրոնըմոն մըմըրթա հոգորոց ժըլըն-
 ա յգրա-ժաղցոնոն ժոնընըմըլ, ոնց ոճ յոհոնոնընթըմըլ, հոճըլա
 ճըլոնըն, ժոնոն յոհոն, յըլոն մոտըլթա աճ ժըլաթ աճ յանոնոնըլո
 ժըլըլթաթըմ. ժըլըլաթըմ յալընոն յոհոնոնոն ժանոնոն, հոճ յոհ-
 ժոն մոտըլթըլ ժոնոնըլոնոն յըլոնըլ յըլոն յըլըլոթաթըմ ժըլըլթոն մը-
 ճըլըլթոն յաթանոնոնոն թա յըլոն յաթըրոնըլթըմոնոն յաթըլթո-
 ոն. * Часто я размышляя о том, — едѣла дѣла, — что бы по-
 пытался крестьянина оставить свою землю, с которой ступить
 пожелает он за дело невозможное, покинуть родственников, же-
 ну и детей, которых вѣдь при себѣ, неказанно утешается, а
 разлучаясь с ними, источник слез проливает, страдать по неиз-
 вестным местам и предаться толкнѣм несчастьям, иногда
 же и самоѣ смерти. Когда только войду в такие мысли, то сам

сабя уверить не могу, чтобы одни крестьяне были причиною своего бегства, чего ради должен бываю посмотреть на **САМЫХ** помещиков, как они поступают с ними".

ამას მოსძევს იმ უსამართლოდათა ჩანოველსა, რომელთსაც იჩენდნენ ბატონებნი ბელქვეთი იღუბების მიმართ. ჩვეულებრივდებ მეტი გარასახებების არება, გარამებდელის მატერიალური მდგომარეობისა ანგარიშის გაუწევლობა, ვარის პასაჟარავაჟ ვლებების სამუშაოზე გაგზავნა და იორი ხნით მუახიობან მარცვლათა, მათი პირადი კაპრიზების პასაკვირვებებლად გამოყენება, ტანჯვა-წამებითი მოპოვებური პანაშოგისა და ქონების ძალით წარმდება და სხვა - ამ რა აძულდება პირადი კაცს აგრამ-გაქცევითი ემბელს მავისათვის! ყოველივე ეს, კორობინის აპრობ, სან-წარაგო ჩარევას მოიხმვება, რადგანაც არსებური ვითარება, მისი პრმა რწმენით, განდგურებით ემუქრებოდა "მთელს სახელმწიფოს". საუბრებში ჩაურევლობა კი გამოყენებულ ღიანს მოაყენებდა "სამოგარეობის სურსა და გულს" - გლებს, ძირს გამოუძარბოდა ქვეყნის კვირიკელებას, ლეტქლებს გახებოდა მის წინსვლა-განვიცარებას.

1 "Довольно в свете таких владельцев, — განავებოდა უბრალოდ — которые с крестьян своих берут против обыкновенной подати; есть и такие, кои, промотав свои имения и набрав много долга, отдали своих людей, отлучив их от земледелия, зарабатывать один хотя следующие ежегодно и уплате процентов; есть и такие, которые, видя, что получаемых с крестьян себе доходов на удовлетворение приписной своих не станет, удаляя от семейства, употребляют единственно для своей корысти; но что еще всего опаснее, то являются между ними и такие, кои, увидев своего крестьянина трудящим рук своих стариков и малое себе доставляем, лишают вдруг всех плодов его старости... Но трудно сказать усмотреть можно, что приписной бегства крестьян, по большей части, суть помещики, отягчающие толь мною их своим првлением".

მოსალოდნელი იყო, რომ ამ გაბჭოვლი სიჭყვიბილსა და კრიტიკულ მოსალოდნელს ავტორი მთელ წინდახედვლებას გამოიჩინებდა და რადიკალურ მოხელეებებს წამოაყენებდა, მაგრამ ეს ასე არ მოხდა. მას არ დაუფრთხილა საკინებო არც პრინციპული ხასიათის რეფორმები, მისა და არც, ვინც უფრო, ფეოდალურ-ბატონობურ ურთიერთობას მოსპობდა-გაუფრთხილს მესახებზე. იგი მხოლოდ და მხოლოდ საგლეხო გა-
 დასახლებაში წინასწარნი განსაზღვრის მოხსენიებდა დაკმაყოფილება, რაც, მისი აზრით, დიდ რეალურად შინაგანი სიჭყვიბილს მო-
 სახელად. "მთა კი ყველა მტკიცებებს ეტყობინება, - განსახლება
 კარგობაში, - რომ ის ღვინს გლეხს ვერ მოსახლეს იმამე მთეს,
 რაც კანონითაა დადგენილი, შინაგანი, უფრო, ბოლო მოუღება (მე-
 მოსახლად) ბატონობაში!"¹

კონკრეტული ღვინს განსახლებაში მთავარი მიზანმიმართული საკინ-
 ბისი წამოყვება. შინ, რეფორმის განსახლებაში, განსახლებაში აზრით გლეხებისათ-
 ვის მიმართული უფროები შინაგანების სესახებზე. იყენებდა რა
 კვანძები // განსახლებაში ღვინს განსახლებაში მთავარი უფროები
 მესახითაა, კონკრეტული უფროები დაუმტკიცებინა წინასწარნი
 შინაგანების, მისი განსახლებაში რეფორმის უფრო კავშირით
 მესახითაა კვანძის საკინებასთან. სიჭყვიბილს, მისი
 სიჭყვიბილს, სიჭყვიბილს ასევე ქვეყნებში იმყოფებოდა უფროები
 შინაგანი, სადაც გლეხები მოკლებულნი იყვნენ მტკიცებებს საკინებას და
 შინაგანი ავლა-ბოძების განსახლებაში მესახითაა რეფორმის-სიჭყვიბილს იყო
 დაუმტკიცებულნი. ხვინ-მესახისა და სიჭყვიბილს სიჭყვიბილს ასახე-

1 "რომ უბილესი მიზანმიმართული სიჭყვიბილს მესახით, ბოლო მი-
 შინაგანების უფრო დაუმტკიცებულნი და კმაყოფილი ღვინს საკინ-
 ბისი შინაგანი, საყვინთა დაუმტკიცებებს კანონით, რომ გლეხმა ყო-
 ველნი განსახლებაში აზრით მესახითაა განსახლებაში... მესახითაა გან-
 სახლებაში", - ამბობდა იგი იმამე 1768 წელი 5 შინაგანი სიჭყვიბილს-
 შინ.

Յայտնված, յորոշմունիս ժեղեղալըծո՞ւ, Սափորոս ոցո ոնց՞ու յանոնցծոնս
Յոլըծա, հոմիլըծոց Յոսպոցոնցըծոնց զլըծնս, հոմ Յոնսո յոնցըծոնս զար-
չչալո ճահոլո Յոթոնոնսա, ճահոլո յո - Յոնո, հոմիլոց Յոն Յո-
ցոնսլըծա Յըլըծոնս ըրնցըծաՅո Յըլըծոնոնս, "Յ. ո. ըսպոհոնս, զպո-
րոնս, զասոհոլըծոնս, սնըլըծոնս ըսպոցոնս, ըսպոնցըծալըծա, հոմ Յը-
նոնսլը Յոն յըրոնցըծոնս ըսպոլըծոնս" .

Սամիլըծոնոնս, յորոշմունիս զամոնցըծոնս ըցըլըծոնս ըսպո-
լըծ ահ հոնս, Յը հոնս զարոնսնոնցըծոնս ոցո հոնսլըծ զամոնցըծա " Յո-
նոնս յըլըծ. Յոն յը զըրոնոնս Յըլըծոնս յոնոնս հոցոնս սնըլըծ-Յոնո-
լըծ, ոնց Սափորոս յոնցըծոնս սնըլըծ ըս յըսոնսլըծա սո յըսոնսլըծոնս
Յոնոնս հոնցը Սոնցըծա - յըլըծ-Յոնոնսլըծ յոնցըծա. սնց ըսնըլըծոնս
լոնոնս, զնոնս, Սոնոնսնոնցըծոնս յոնոնսնոնս Յըլըծոնոնս հոցըլըծ Սո-
ցոնսնոնս ոցո Յըլըծոնսնոնցըծոնս. ըսպոնցըծոնս սնոնցըլըծոնս
Յոնոնս զըլըծոնս-Յոնոնցըծոնս ըս, Յոնոնսնոնցըծ, հոնոնցըլըծ Յըլըծոնս-
նոնս Յոնոնցըծոնս Յըլըծոնսնոնցըծոնս Յոնոնս Յոնոնցըլըծ ըս-
լըծ. ըս ըսնոնցըծ ոցո ըսպոնցըծոնսնոնցըծ ըս սնըլըծ ըսնոնցըծոնս
լըծոնս, յըլըծոնս, զըլըծոնսնոնցըծոնս Յոնոնցըծ Սոնոնցըծոնս յըլըծոնս
Յոնոնսնոնցըծոնս. հոնոնս ոնոնցը ըսնոնցըծոնս, հոմ "Յոնոնցըծոնս" Ս-
ոնոնցը զարոնսնոնցըլըծ Սոնոնցըլըծ Յոնոնցըլըծ Յոնոնցըլըծ Յոնոնցըլըծ յո-
նոնցըլըծ ոցո ըսնոնցըծ. սնըլըծոնցը զարոնցըծ, յըլըծոնս, Սոնոնս
Սոնոնցըլըծ յոնոնցըլըծ ոնոնցըլըծ, հոմ յորոշմունիս զըլըծոնցըլըծ
նոնցըլըծ ըս յըլըծ, յըլըծ ըսնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ. հոնցը, հոն յըլըծ յըլըծ, սն
զսնըլըծոնս, հոմ ոցո ըսնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ յըլըծ
նոնցըլըծ յըլըծոնսնոնցըլըծ յըլըծոնսնոնցըլըծ, ըսնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ-
նոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ յորոշմունիս ըսնոնցըլըծ (1768 ըսնոնցըլըծ
Յոնոնցըլըծ) զամոնցըլըծ յըլըծ սնըլըծ, Սոնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ: " ըսնոնցըլըծ
սնըլըծոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ... ըսնոնցըլըծ սնըլըծ, ըսնոնցըլըծ ըսնոնցըլըծ

აგრძელებს ურთიერთ მისთვის მიმართული მითითებების
 ახსნის განხორციელებას. . . . და მისთვის მათ სპეციალური მი-
 ნიშნის ქვეშეშე. . . . მაგრამ არც პირველი მინიშნებისა ჩემთან სწო-
 რად დაკავშირებული და არც მეორის მინიშნებისა ჩემი შეხვედრე-
 ბის შესაძლებლობა!"

კორიუნიანი ლავის გამოხატული შეხება აგრეთვე დატონდა და
 გლეხს მორის ურთიერთობის დაკავშირების საკითხს და აქ ყველაფრის
 უკლებლად დატონდა მითითება. უშუალო მინიშნების დაკავშირება
 ცხელი, მიმართულია პირად და მითითებული მდგომარეობაში უნდა
 დარჩენილიყო. ხელისუფლებას გლეხზე, განსაკუთრებით კორიუნიანი
 1768 წლის 5 მაისის სიტყვაში, "მეორედ იმდროინდელს ის (ე.ი.
 მიმართული - ი.ა.), რეგულარულად გლეხი ჩემთან მის ყმა, რე-
 გულარული და ამიტომ კუთხი დატონდა საშუალება ექნება. უკ-
 ლად მდგომარეობაში ჩაატონოს ის". გლეხების საკავშირებზე მიმა-
 რებული უფლებების შეზღუდვის მოთხოვნა პირადი ცხობის უკლებლად
 დატონების პირადებში - კორიუნიანის შეხვედრებისა მინიშნების
 რიგში, არსებითი მითითებული ხასიათის მაკავშირებელი და დამადასტურებ-
 ლი.

რეგულარული ვხედავთ, კორიუნიანი ლავის საინტერესო განმარტებით
 არ დაუფრებია არც გლეხის პირადი დამკვირვებების მოსაპოვა-
 ბის მიზნისა და არც მისთვის მინიშნული საკავშირების მიმართის საკითხი.
 მან მხარეზე სადატონდა განსაკუთრების ნიშნების განმარტება, მათ

1 კორიუნიანის მინიშნებისა გლეხისათვის საკავშირების უფლებების მი-
 ნიშნების შესახებ პირდაპირის შესახებ განიჭო ექვეშეშე სხვ. იმად,
 მათ მორის დაკავშირების მიხედვით მინიშნებისათვის (C.I.P. 10, ტ. XXXI,
 ტ. 489), მაგრამ ამისვე ქვეშეშე.

ոչրոքուցլ-տգոցոսաւոսի ժագրոմըմ մոռեւոցա, հսս, մոսո սմհոո,
 յրեզւոս ժըլոցաթե մոնսլմիս սոգլոն մմիրոմըլ մոսսեւոլոմս. ըս
 մոլոնըթոցոս ոմոնս, հոմ յոհոմոնոն յս միրոլթո իըլոնըմըս ճո-
 ջըմս ոմմոհոնըլո հոսլոթեոն սոցոսլ-ճոնոմոնոսոն ստրոլթոհոն
 սսգոլըլըմ, մոս մոնոս ըոքո ժոնժոմի ժոմոհոնոս հոսլոսոհըր
 ճոլոթոս իհըմի. "յոհոմոնոն սմ սհոսեոնմոմըլոլըմ միրոլթոմոս
 յո, - իհոն ճ.յըլոնսոլոն, - ժըլոն մըլըլոնոլոմ մոնմոսոս . . .
 ըլսթոթոթըմի: ոքո սնոո հոմըն ժըլոն, հսսսս, մոսո սմհոո, սոս-
 յոն սր ջնոս մըլոնըլո":

յոհոմոնոն սսլոս ըսլոնս սոսոլոն ըլսթոթոցո. մոնո սմհոնոն ժո-
 մոսոնըլոմ սլոսըն սըլոլսնըրոլ . մոհոնոնմո, մոնըլո ժըլոլոցոմ, մո-
 նըլո յոհոնոլըլոմ, յոսնըլ ըլոլոլոլոցոմ, սըլոլսնըրոլ մոհոսոնոլոմ,
 սըլոլսնըրոլ մոնոննըլոցոմ, ճոհոլըլ ըհոլոցոնոմ ըս մոնըլո միրո-
 մոթոցոն. ջըլոլոլ ժոսոլոն ըս ժըլոնոլըլոլ յոսնսսլոլոնոն ժոմոս-
 ջըլ ոցոս ըս հըլոլ սմհոլըլ մոնո սմհոնոն ժոհոլըլոլ ժըլոլոլըլոլ.

մոնըլո միրոլթոլոցոմ սոհոսո ժըլոնոն սըլո-ժոլոլոնոն ճոլթոն,
 մոսոմ մոլոլոլոլոլոլոլ յոհոլոլ ոմ մոլըլոնոն յոհոմոնոնսլոլոն սնոն.
 մոն սր ժոնոնոն, յըլոլոլ, սմհոն ոմոն մըլոնսնըլ, հոմ մմիրոմըլ մո-
 սսեւոլոմս սոմոթոլոլ ժոսսսսնըլոն մոլոմ ճոհոն սոլոլըլոն յոս ժո-
 սլոլոլ. հոմ մոնո նոմըլոլ մոնըլո մոհոլ յոմոլ ժոսսսս. ըլոն
 ոցոս, ժոնոլոնոն ոհոլոլ, մոմոն սոլոլոլըլըլ սըլոլ յոն սր
 ոհոն ոլոսն յո սր ըսթոլըլո, սոսմըլ մոլըլո սոլըլո, հսսսս սոնո-
 սոնոն ըոքո ճոհոլոլոլոնոն ժոլոլոլոլըլոլ ըս յոսնոլ ժոսոլոլոլ
 մոլոլըլոլոլ ժըլոլոլ. հոլոլոլոլ յո, ոհոլոլ սնոլոլոլ, սնոն հոմ
 սր մոնոնոն. միրոլթոլոցոմ ժըլոնս ընընոն մըլոլըլոլ մոնըլոլոլ ըս-
 սնոնըլ: 1. հոլոլոլ ոմմըլոն ջըլըլոլոլ սնըլոլ, յոնոլըլոլոլ-
 ժոն ժոննոլոլըլոլ յըլոլոլոլ; 2. մոնոն սոմոլոլ ըս ըսնոլ

ჩი ის, რაც მიძრავ უმნებამი ბერის, ღვინისუფლად გაჟიგორის, რა-
აჭიწრავის რა ა.მ. "Только с таким ограничением, что помещики
наблюдает для крестьянского же благоденствия, дабы самых
нужных вещей для земледельца не сбывали и не становились бо-
быльши". რა რაკი რუსი გლეხი მიძრავ უმნებამი საკუთრებლის უფ-
რებნი რიგი ხანის უკუ სარგებლობს, ამიგამი კორნეიხის, მიწრბა-
გვინის აბრნი, ამ სავანბი რამარაკისას მიხორი უძრავი უმნებამი
(მიწა) უმნებამი ვიხევერებამი. მავრამ სანიად, რმივერ ნგარორად
მიცუთე ეს მიწა გლეხს რა რამივერად გონივრული იქნებამი ამ ნა-
ბიჩის ვარავერამ? მასუხებამი რა ამ კიხევის უმნებამი ნაწილს,
მიწრბამიგვინი ამბობამი: "Большая часть земель еще из древних
времен дана государям в оклады, а потом в вотчины двори-
нам за их верную службу отечеству, яко: за сопротивление
татарам и полякам, за неоднократное освобождение Москвы
и проч..., а сверх того и положенными пошлинами ... едва
не всю цену... в Государственную казну внесли; то спра-
ведливо ли будет лишить себя корпус самых сих земель, ко-
торые его обязывают к службе отечеству... и отнять не
только кровь, но и деньгами купленные штык пленения?" ამას
მიხევერს რამგორნი! მივერად ვამიხამივერნი უმნებამი მასუხი.
მან არამი მუ უმნებამიგვინად ვარავერამ საკიხი, არამივერ მიხი რას-
მი-ვანბიხივერამ კი რამამივერად რამვარამ.

"რამამამივერამ" რა გლეხისამიხის მიწის საკუთრებამი. მიცუმიხის
მივერებამი-უმამამიხივერამ, მიწრბამიგვინი ვარავერამ კიხევის მიწ-
რე ნაწილზე რა მივერად უმნებამი ამ ნაბიჩის ანგისამიხევერამ-
გვებამიხიხი ხანისამი. "Как возможно, - ვამამამი მან, -

позволять недвижимые имущества продавать крестьянам, отдавая им оныя в собственность? Возможен ли какое порядочное тогда домостроение быть, когда участки земли, отдаваемой в совершенную собственность, каждый крестьянин, имея право продать или подарить, будет другим оныя продавать и раздробит их не только на части, но на ласкуты... Продавши свои еденные имущества, которые могли бы их пропятать..., принуждены будут или отстать от земледелия, или идти в наемники, а тогда уже, действительно ничего не имея, не будут стараться о размножении народа, чрез что, конечно, до крайности государство дойдет".

Օհրճութիւնս յորոճոնո իրնաբարձրացումսիցս սմեռլս. Եւարճ
 բարձրոս թա մոն իրնաբարձրոսն ճրլեոնն Յիրոհրցնճաճը մլլմմլլրոնս
 ելրոնսլլլրլլոնս Յլլլլրլլոս բաթրլլլոնն մլլսաեղո, ման սամարթրոսանսր
 ոլլոսեւա, թլ իրոհոս ճլլոնոս յոճոլլլլլլլլլր թլլլլլթաթլս իարմլլթլլլլոնո
 սալլլ .ս մլլթրմլլրոն մլլսաեղրոնն սլլ-թոլլլոնն բալլլ ճանլլսաճլլ-
 յլլլրոն յլլլլրլլլլ յլլլլլլլլոն մլլմմլլրոնս ելլլլլլթոնսալլան. "լլոնսսլ
 սեւլլլոն ճլլլլլլոնն, յլլլլլոնսս մլլոնսոս", - մլլլլոնմլլլլլա Օհրճութիւն
 բա ճլլլլլլլլլլլլլլ մոն իրնաբարձր իցո. Եւարճմ մլլ մլլլլլլլլլլլ, իրթրթլլ
 յլլլլլ յլլլլլլլլլլ, ճլլլլոննսաթլլոն Յիրթթոն թալլոնսլլլլլլոնն մոլլլլմոնս սլլր-
 յլլրլլլ յր իցո ճամլլլլլլլլլլ. թամլլլլլթլլլլլլլլոնն ոննթոլլլլլլլ, մոնո
 սճրլլոն, ելլլլլլլլլլլլլ յլլլլա թարթլլլլլլլլլլ. մլլլլթրլլոնն մոլլր սմ ոն-
 սթոլլլլլլլոնն ժլլլլլթթար ճանլլլլլլլլլլոնն մլլլլլլլլլլլլլլլլ ճլլլլլ սր յլլլ-
 ոնա սարթլլլլոնն սլլլլլլլլլ յլլլլլլլլ, իարթանսս յլլ, Օհրճութիւնս
 մլլլլլլլլլլլլլլ, ճլլլլլլ յարթար սամոնալլ իցո. "ճլլլլլլլլոն, - սմլլլլլլլ
 ոն, - մոնթրլլլլլլլ իս սրթլլլլլ, թլլլլլլլլլլլլլլլլ բա սարթլլլլլլլլլլլ ից-
 լլան սալլանարթլլ սրթոլլլլլլլլլ; Եւնա թարթլլլլլ բալլլլլլլլլլլլլլլլլ թա

ტლები დაკარგავს არსებობის საშუალებას". შეიძლება, აგრძელებ-
 რა იგი, - საქმეს სხვაწარმოი გარეგნულადაც მიჰყვება შედეგად. შე-
 იძლება ტლებმა სამარხელიანი სასამარხლო გადარწმუნებულმა უსა-
 მარხლოდ ჩაფარდოს, აჯანყდეს და მთელი ქუარძლი მემამულის წი-
 ნაღმებზე მიმარხოს. ასეთი მრეკლავარებობის ჩაქრობა კი ძვირად
 დაუჯდება რეკონსტრუქციის, ისე საბელმწიფოს, ბიანს
 მიიყვებებს მთელს სახალხო მეთრწეობას.

მწერდატრემა, რეკლავადაც ტლებებინსაფვის აწინფიპულად დაკვა-
 ტა სასამარხლოს კარები, წინადადება შეიჭანა სოფლის მმწრმელი
 მისახლეობის ქონებინსა და უფლებებინს დასაცავად ღოგი სამრეკლავს
 გადასურდი მემამულის სახანადო ჩარჩობებში ჩაყვებდა სახანადაბ-
 ნაურთ საკრებულად დაკისრებოდა! სხვაწარმოად რწი ვრეკლავ,
 მან მემამულეებმ დაკისრა მწარმეკლაველი კლასის ინტრესებინს
 დაყვა.

მწერდატრედი იფო უკიფურესი რეკლავიფიფი და სწორედ ამ აწ-
ბიფიფიფიფი დაესხა იგი ფავს კორმბინს. მისი ფელსაბწინის ტლე-
ბის მწრმის და ცხვრებინს კირმებინს მესახებ ფეიფიფიფი
ანტიბაღბური იფო და მკვეფიფიფი ფამიფიფიფი დახასიფიფი-
ბას იმსახურებმ.

1 "Меняется мне, - უკიფიფიფი მწერდატრედის სიფყვამი, - что
 против таких помещиков, которые неумеренные оброки или
 двойные с крестьян своих берут, или которые оягашают
 безмерно работю своих крестьян, или которые ограбляют
 тех, кои потом лица своего приобрели себе некоторый по-
 зыток, может употребит так? способ, чтобы учрежденные
 комиссары - дворянские собрания имели наблюдение о бла-
 госостоянии крестьян и не только касающее до имний их,
 но также и бесчеловечных наказаний, и таковых помещиков
 сперва словесно или письменно к умереннейшему поступку
 старались склонить; если же и таковые увещания не пос-
 лужат и помещик тот ни оправдания не предложит, ни суро-
 вость свою не смягчит, то бы в высшее правительство о
 том уведомляли".

սևաթու մխչղործին սշտակն ևսևսըծոս ծընցծհրնոն ոցոս թայցընց-
 Ծոնս ևսսոեեո զընեոնսևզընն ոնծհմց 'սպքոեղծոնն սրղըծոնն ոնցըծոնն
 Օլևսեցը, Ծոսրհոմ յոմղըսլոն սևո Օոհսն սհ Տոսնզոն. Օոհն, Կոլընհոլոն
 Ծոսրսզն, Ծըմիլընրրոցոծոս Օոնհոեիղղոծըոծոս թայսրոհս Օեոահոն.
 Մքոլրոհ, զոնսըոսոս Օոհն, ևսսոհրղըծիղ ոլընցոս հընսցոեոն ևսևոլ-
 Օոնոցոնն ցըղոն ողըոն յիշվըղրոհրոցըծն զոնոցըոսն ոնցըծոն, զոնոնո-
 Եոնն Օոսո թո Օըմոմիլըոցոս Ծոցըոծըոծոս, հոսո զընեոնն, թոհՏը-
 Նըմիլըոծոս Ծոնոնոնոց զոհոեոնն կըլընոլըոծոս, ևսրըլըոհոնս
 Ծոհոհրոց Փայոնոնն լեոոոհըոս թո միլթոնոսոս թոմիլըոհրոցըոցը ոհոս սր-
 զըոլսն. հոմ յոմղըսլոն սլոս թո սեղոսոնսլ ևհոհըոս Ծոնոնն ոցը-
 կընրոցոծոս ևսրղըծըոծոս ըսսոհսլոնս թո սհոս զընեոնն
 Օոնն ևսպքոցոս զոնսըոծոս, սոնն ոննն սոցըցոնն Օըմիլըոց ըր-
 զըոլսլ սնղըոցըոս: "Что же касается до именных крестьянских
 движимых и недвижимых, то оставить оные пользоваться
 крестьянам, с тем только, чтобы они без дозволения поме-
 щика не властны были никому продать, ни заложить из нед-
 вижимых именных, а владельцы сами потомственно, без участия
 помещикова, для того, чтобы крестьяне, почитая те имения
 в собственности, предполагать будут себя за основание то,
 которое от побегов удерживать станет и прележее в земле-
 делии упряжняться будут". հայո զընեոնն Ծոնոնն զոնոնոց-
 Եոննըոս յըոհոլըոծոս, լեոոոհ, ոս ոնն սրղը ևսպքոցոս սհ ոց-
 րըոծոս:

յոմղըսլոն սոցըցոնն Եոնոննոնն ևսսոհսլոն Փայոնոհոհո
 Օոհոնն սնոհոս յոնոհսընոծոս ոլըոցըոնն Ծոհոննսն Ծըոսրրոնն.
 Փայոնոհոհո սրոնոննն Ծոհոն, Օոննն ըրմո հրմըոնն, զոնոլըոնն

ազգի միջոցով ողբ, շորհրդ ցնին! Ելլովան, հոգորհ կարողութեամբ
 միջոցովն ունայն, այտոհն շնքա զայլուցովնա, քանկրեա մա-
 թուցիտրոն բարեկարգութեանն մոկարմա-գալլութեանն միտսախըմ. մաթ-
 համ ոցո յայ Թորհն յի թասքեա, միտսաթլլութեա: ոմոցոմ, հոմ. մա-
 Թորհ, XVIII Լալլարին: Եմ-ուան ճլլութեա, զլլեաա. քանկարհպազլլ-
 Թորհ: մոեեղեա մաա մաթորլլաթ մոարնքա:

Երկրորդ մեարն քալլորհս քորոմոնն թոնքազըմաա զլլեաա
 Եսմաթորհ զքանսաթաթոնն քանոմթըմլլութեոցո զմոա զաթորմոնն.
 միտսախըմ. յե, մոնո սմոոա, զարկըլլա հարհորմոմ հասլլըմթա
 Մաթլլորհ մարնն միտրը միմամլլընն թա քանկար շորհոցոլլութեոցո լո-
 ճոնսթոնն հոլն միտսաթլլութեա. ոցո միտսաթլլութեա քանկըմա միմա-
 թորնըմն թա Լաթորմոթլլա միտսոթորմթա մեարմոթլլա յլլանն զո-
 յլլըլարոն ճորմոնն թարլլըլլոա զաթարլլոնն շլլեաեղլլըմն.

Երկրորդ թոնքազըմա-Յորլլութե, հոգորհ յլլը պլլընոմըմա,
 յի ողբ շնայլո թա քանմոմթըլլա, մաթհամ միտսաթա հոթ զլլորհ
 մեարնըմն (մաթուցիտրոն շորհորհոմոնն մեթլլըլլա, մոննն մեթլլըլլա-
 հոթու. քո մթլլութեա-Լաթլլութեա թա Լե. ք), հոմլլա յեթլլութեա-
 մո զաթարմա: Ելլն միտսաթլլութեա զլլընն հոլլըլլաա թա սաթո զլլորհ-
 սմոլլա: Ելլութեանն զաթլլութեանն. Լորլլա սմոա ողբ միտսաթլլ-
 թլլա հոլլութեոցո-քանկարհպազլլութեանն շորհլլըլլանն զանո-
 յլլ մոնն թոնքազըլլա:

Ըլլեաա Լալլութեա զաթարլլա յմաթո մեարմոլլութեա զլլա

† Духом, каются, = շլլութեանն մոն Լալլութեա, = ոչ զեթ-
 անոլլութեա, ստարեա վոզբուժաթ ռարո կ ռաթեա վոլլոնն ի
 ոչ թոմոն, տո ոն վոլլեա յորհ վոսաթարմաթա ռաթեա ի ոչ
 ոստանաթ, ելլա ոմո վոլլութեա ի ուլլութեանն ռաթեա: ի տա-
 կա զարթոնն ռաթեա ոչ ոչ յաթլլութեանն
 Ելլութեա:

მანცნობილია გაცნობა!

ცხოველი კამათის საგანი გახდა. პეტრე პირველის 1719 წლის ჩანაწერის შესახებ კანონის ძალით შექმნილი ახალი აბნაურების სა-
კითხი² მიხედოი ძვერბაგვამა აღნიშნულა, კანონის გაუქმება მო-
ხედა, რადგანაც მან, მისი აბრით, უკვე შეასრულა თავისი რ-
ლი და იმ რჩობისთვის, XVII საუკუნის 60-იანი წლების მეორე ნა-
ბეჭისთვის, ის სრულად ბეძეგით ჩანდა. იგი საგუძველს აცლი-
და რუსების თავადაბნაურობას, ბერს უწყობდა "განსაკუთრებული"
სისხლის მეორე წოდების ხალხის სხვა წოდების ხალხს. გააქვე-
ფას. იაროსლაველი გეგუგათი პაბეჯიგებინა მოხეხილდა ამ პრეცე-
დენტის შექმნას. "რჩობის უბეარებაში და სხვადასხვა გარემოებამ, -
განაცხადდა ძვერბაგვამა, - აიძულეს პეტრე რიგი ჩვენდევ კითხი-
გეგობისთვის ისეგი კანონებში მიიღო, ჩომეღაცა გეგს, მიგომი-
რეობის შეცვლის გამო, არამც მუ საჩგებელი არ მოაქვთ, არამც
საბინაოც არიან. ამ კანონებში მიხედვით, ზეგეგვი, ვინც: გეგვი-
ჩინს წოდებამიგი მიიღვეს, აბნაური ხეგმა და შეიღებინა აბნაურმა
სთამი შეაქვთ. ასეგი შეგუგათის მიცეგმა გეგვიჩინს წოდებამიგი მიიღ-
წველისთვის მამიწ (პეტრე I-ის რჩობა - ი.ა.) აუცილებელი იყო
ავადაბნაურობის სამსახურში მისაბიგავარ; მაგრამი გეგს, რეგ-
სამ... სამშობლოს მოცუარული და მეგის ურეგული რუსების თავა-
აბნაურობა სამსახურისამიგი ... საკმაო მიგრევილებას იგენს,
უგვიღეგობ, აღნიშნული კანონი უნდა გაუქმდეს".

1 იხ. Сборник императорского русского исторического общес-
тва, т. XXXII, Петербург, 1881, ст. 502-505 (ი. პეტრევის
სიგეგვა), 513-517. იხ. Избранные произведения русских
мыслителей второй половины XVIII века, т. II, 1952,
ст. 73-77, 78-83.

2 იგი ურჩობიგეგვირად გეგბეა საკითხიგე აღნიგ ხეხილებიგა.

Ընդհանրացրեք, Ռուսերից հեռացրեք սուղացրեք, խաճախագործական ուղեւորու-
 ժուկ, ընդհանրացրեք, Սուխոյի յառաջնական և յարգելի լուսաբանական
 գիտնականությունը ինչպես նաև, մեծագույն լուսաբանական գիտնականությունը
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,

Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,
 Երևանում ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև, ինչպես նաև,

ნება. მატრამ იგი ასე იორპო პაბიციკობის რაბიობას არ აპირებდა
და ტაილიძეშა კიდეც მათ დასაყვარ. სიტყვა აიღო რეკომენდია ბა-
რუბინი, რომელიც განაყვარა: "ეს რაბიონი ბრძოლაშია და
და სხვათაგან განსხვავებული, მისი ამბავი არ შეეძლება,
ვიინახებ ვის დალიან რაბი საკითხისა. მისი არმეობრივი შეუძლიათ
დროისაგან იმისაგან გამოდის, ვინაჲც იქ ვისახურია და რევისაჲ მისა-
ხურის. მათი შეუძლიათ მოუხებრნი იმ წარმოსტეველად რევი ბრძოლა-
ში, რომელიც განიკის რევიდან და პრუსიის რევირბინსა და
ბრძოლებში. ამი ბრძოლირბან ძნელი არ იქნება კაცის რინახის,
რომ განსახევიკობელი ნიშნები და აბნურის ნიშნები მათ არ იორი,
ბრძოლი მიიღეს. რაც შეეხება სამიოქალაქო სამსახურს, ისიც აყვარ-
დებოდა რევირბ სამიოქალაქო ბინურს სავივიკობის, ისე ვისე ვივიკ-
რბობან პრევირბინის მოსახერხებელად. ამიტომ ბინაპარბია, რომ
ბრძოლი ნიშნ რევი და სსარბვიკობა სამხერბი (ეს სამიოქალაქო -
ი.ა.) სამსახურის, ვრევიკობისა და გარევიკობის მიკობელი აბნა-
ურბია პარბევის იმისა, ვინაჲც ის ვივი (იორი ბინი) ნახელობ-
ვი და რამევიკობელი აქვს, რევი აბრის, არ გამოვიკობინის
იორი ამი რევირბინურბინს სავრის რევირბინიკობან".

ბრძოლაგვის ბედა აბრევიკობა რევირბინს იორი კობრბიკი.

"Ежели предки российских дворян, - ნახევიკობის მის სიტყვაჲ-
ბი, - начало своего достоинства получали чрез награжде-
ние по своим заслугам за верность и добродетель, а не
чрез знатность рода, то потомки их не должны бы умять
и презирать офицерские чины, Ежели те лица, которые со
времени государя Петра Великого и по его узаконениям зас-

лучили обер-офицерские чины, хотя были и незнатного происхождения, но только добротного воспитания, и потом в нынешнее уже зремя показали себя искусными в военных делах... ежели такие лица неоспоримо достойны почитаться за настоящих дворян, то они должны пользоваться и всеми дворянскими преимуществами. Нет сомнения, что достоинство сие драгоценно; но кому они были дароме, предкам ли, которые сами его заслужили. или их потомкам? Если же, как некоторые того желают, умножится одно только старинное дворянство и пренебрежено будет вновь пожалованное, то, по мнению моему, это послужит в подрыв государственной службе, ибо прочие, недворянские сословия, не видя себе равного с дворянами за службу возмездия, будут служить принужденно, без всякой ревности и любви к отечеству".

ստճոն թագաբանացործին մեծարժանաց թափուրթոյս թշուշ-
գաթոն ճոնոտոյոցոյ. ման խաճգստին թոնոմն, որմ սմնաշրոթն ճոն-
ծոնսթան ճանոթոծոն յո սոսս, սոնմցո սամոթոթոսսթոն յոթոցոն թս
թագթոթոցոն սամսախոթոն մոթոցոն թոթոցոն. մոնս սմոն, ոչսո-
թոն յոնոցոնցոցոյոն թոթոցոն սմնոթոցոյոն յոնոցոնսն սոնոցոն սո
թոն յոթոնս մոթոցոնցոն սոնոցոն. սոնոթոն, թոցոթոթոն սոնոցոն,
սամոնթոնոնսն մոնոթոցոն մոն յո սսոնոն սոնոթոն սոնոցոնցո-
նոնսն.

ժոցոն թոնոնոնցոնցոն ճոնոցոն թոնոնոնոցոնցոն, սոնոն, սո-
նոցոնցոն մոնոցոնցոն սոն թոնոնցոն. մոն թոնոցոնցոն ոնոցոն մոնոցոն
նոնոնոնցոնցոն թոնոցոն. ման թոնոնոցոնցոն ոնոնոն սոնոցոն յո-
նոնցոն թս մոնսն սոնոցոն ոն ոնոնցոն, սոնոն ոչսոթոն թագաբանոց-

հոծն ժողովի մեջ Երզնան թափանցողուն զմեռ ժողովմա՛յ ոչո՞ր լաճա-
հայո. մա՛ն յարեալ մի՛ջոճաբնօրցուն յն թմայլո՛ւմա թա մըլաթա թաշ-
գրուլմեճա զՅարո յնձուրդըզարո զԵրզնան հարգալ-յրարոմիոհոնսցա՛մ
ճարմոմայլոմա! Կոհեղոճա յոմըլայոն զամուլա մաշհապնիցոզլար
ճանջալա թա ճաջոն յոհըլը զամուլալա՛մի համալարոմըմըլո մոեեոլ-
նա ըսըց յցոցմա՛նոթ զոմիլոհա; մա՛ն յեղոհ / մըլսաճամիսո յանոհոն
մոսպոճա-գաշըմըմա մոնեեոլա. միճորմաթոլո յյթս, ոսը հոգոհս զըլ-
լա սնըս սպոնեեմի, ըրոմոցմըլն ըմլաշքըմթա թա զոշըլըլարոն սո-
սեղոն Երնաթմթոցո ոչո.

սԷհա թոթո մըլեղա-մըմոեղա զամոհոնոն յաթրոճաթա թա յաթ-
հոն յգըլըմըմա՛ն թալսըմոհոնըմըլո սպոնեեմոն զանեոլըլա՛մ. յ՛լ ընո-
ն թալսոհոնսոնրըմը՛ն ահա մարտ ճալսթաճնաշրոճաս, ահա՛մթ զըլեո-
ճասս, հարգանսս սպսթրո-յոմիլոլոլըլա յալմոնոհոճս մըց-նայլըմթ
յոհոս յըլթա. թա մըլոհըլ. յաթրոճոն յլմալոհոլոհոն ոցընը՛ն սմոհ
թա զըլոլաջոհնս ալըլըմթըմը՛ն ըմոնալըլոն, հաճա մոլո մոլոլոհ ս՛մ
ահասսոսմոլոլոն մոլըլընոնալըլոն. մա՛ս յնթոթա՛ս, հո՛մ յաթրոճա-
միճըլըլոճա մեոլոթ մա՛ն մոնոպոլոն զոհոլոլոլո թա զըլըլա թաճա-
հըն Երթըմոնս սալեո համոմոհըմթա մա.

1 "Депутат... (Козельский), - э՛լսա մա՛ն, - գո՛րոլ, չո
все древние российские дворянские фамилии произошли от
нижних и что теперь эти древние дворяне по надменности
своей не желают допустить в свое звание людей, того дос-
тоинных. Весьма удивляюсь, что этот г.депутат укоряет под-
лыи началом древние российские фамилии, тогда как не
только одна Россия, но и вся вселенная может быть свиде-
телем противного. К опровержению его слов мне довольно
указать на исторические события. Одны российские дворя-
не имеют свое начало от великого князя Юрька и потом
по нисходящей линии от великого князя Владимира; другие
выехавшие знатные люди берут начало свое от кроянован-
ных глав; многие фамилии хотя и не ведут рода своего от
владельческих особ, но произошли от весьма знатных людей,
которые, выехавши в службу к великим князьям российским,
считают несколько столетий своей древности... Как может
собранныя ныне в лице своих депутатов Россия слышать

Զորացրթին թանձրևաբար յոռինոցն սեբոմիայն զամուսնուս սըղթնո յոռու-
 ցո. ման թանձրոցընոց ողսպարայն ոմ զսրճու. ցընձը, հոմընոց, մոկո
 սմոնոց, սպարճընոց սպարճընոցն յսրճոմ-միջնոցընոցն զանոցու-
 հընոցն. ման ոռոցեռայն սմ եղոկսընոցընոցն յոռոցընոցն ողսպարայն
 թ սսառեռ մեղոցընոցն եսընոցընոցն թարցոկ զսպարճընոցն-սըղթ-
 ճնոցընոցն սսառեռ յոգահընոցն մեղոցն. յոռոցընոցն յոռուցն
 թընոցն: "Նոցո թընոցընոցն մոցո Թարճուցընոցն սմոնոցն սսառեռեռ
 հանս, հոմ հընոցն յսրճընոցն սըն մոմայնոցն յմոմայնոցն. ոնց զ-
 մոցն, թոցընոցն ոնոցն սպարճոցն սր սրոցն սսառեռեռեռոցն. ոմո
 ճսընոցն, հոմ ոմոցն սընոցն մոցն ոնոցընոցընոցն ժոլոց թ-
 յմոցընոցն յսրճընոցն մոցն սպարճընոցն թ սսառեռեռեռ թ
 թընոցն սսառեռեռ սպարճընոցն յսրճոմ... Թսսառեռեռեռ թ-
 յմոցընոցն, մոցընոցն, յսրճընոցն սսառեռեռ Թոցնոցընոցն ողսպարայն,
 հոց հոցընոցն յոցընոցընոցն սսառեռեռեռ, ոնց թընոցն, յսր-
 ճոցն սպարճընոցն մոցընոցն. եսընոցընոցն սսառեռ յսրճընոցն սր
 մոցընոցն զսմոցընոցն... թ սսառեռեռեռ զսսառեռեռեռ... թ յո
 ճսընոցն յս սսառեռեռ, յսրճընոցն սսառեռ զսսառեռեռեռ, ե-
 րոց յսրճոմ մոցընոցն թսընոցն. յսր յոցն յո, հոցընոցն թընոցն
 թ հոցընոցն սսառեռեռ յոցընոցն սսառեռեռ սր, յսրճընոցն
 ոնոցընոցն մոցն մեղոցընոցն սսառեռեռ զսսառեռեռեռ զսսառեռեռեռ թ ս-
 յոցընոցն սսառեռեռեռ, թ հոցընոցն մոցընոցն, հոցընոցն մոցն սսառեռ
 թսընոցն մոցընոցն.

սրճընոցն զսսառեռեռեռ, յոցընոցն մոցընոցն յսրճընոցն մոցընոցն
 յսրճընոցն մոցընոցընոցն զսսառեռեռեռ թ սսառեռ զսսառեռեռեռ մոցը-
 ճնոցն սսառեռեռեռ յոցընոցն սսառեռեռ. մոցընոցն սսառեռ
 մոցընոցընոցն հոցընոցն սսառեռեռեռ, ոնց թընոցն սսառեռեռեռ.

კომუნისტური და ბრძანებულების წარმადებლის მიზნით ვაჭრებს მომ-
ავალით უნდა პუნქტობა საწარმოო უკუკონტროლის განხორციელება, ცილა-ტერორ-
ისა და მინერალის (სოფლებში) შესწავლის ნება. ამას მოეხდინება,
გადასვლა პირველი წინააღმდეგობის, ქვეყნის კონსტიტუციური დანიშნულების
ინტერესები, ამას მოეხდინება ვაჭრე პირველის საქონლადი ურთი-
ლება!

პირველ მხარე დაუჭირა ქალაქ დანაშაულის გარეშე ანთ-
ისა. მან მიიღო ყველა მხარე მისი ამრები, არაუშინებელი. კა-
ტორიული მოეხდინება ვაჭრებს მხარე ვაჭრების საქონელ უნდა
და არ დაუშვას მათთვის სოფლებში და ცილა-ტერორის ყიდვა.

1 "ვაჭრებს ნება დავუბრუნო, - ღვინო პირველი სახეების სიღვივის ბა-
ლის, - მოახერხო ყაბრისა-ქარბნებში და იქ სამშობლოების საწარ-
მოებში შეიქმნის გლეხები. ნება მივუბრუნო მათვე შეიქმნის
ყაბრისა-ქარბნებისა და მათი მუშეების დასახლებებში საჭირო
მოქმედი. ავტომობილებისა და ავტობუსების ვაჭრებს და სავაჭრო
უკუკონტროლის ვინებისგან შესწავლავა, ვინაიდან მას ღვინოს სა-
კუთხარე, დიდი დუბავალების ავტობუსები და საქონლადი
ბუნის მსოფლიო, რეკონსტრუქცია საჭიროება-საქონლის წარმოება
და ვაჭრებს, ავტომობილების წიგნებისა და მუშეების
მათ მხარე იმ პირდაპირების გამოყენების ნება უნდა მივუბრუნო, რა-
სავე მათი მამულები ანარქიზმში... ავტომობილების უნდა
იმპროვიზაციის გლეხის მიჯნების კარგ მიგონიერებაში
მოეხდინოს, იმისა და, რა იმის, გლეხები, მიწისმი-
რით ამოქმედებდნენ მიწებს. ამხარე მიჯნის მათგან, იმის
დასაძლად, რა ბუნა-ფენა დასაქმების, საჭირო ფენების
მათ და ვაჭრებს იმის, მათგან საქონლის უკონტროლის გამო
მოეხდინება... ამას (გარდა სხვა ფენების) ის მათი მის-
დებს, რა სოფლებში დარჩენილ გლეხებს უბრუნა მათგან
მათგან და სხვა და დასახლებისა და ბუნის გამოება... ასე
ანარქიზმული ვინების ღვინო ანარქიზმული ხარე არ იქ-
მედი და ვაჭრებს მიწისმიერი ვინების გლეხებს მხარე ბუნა-
ფენის მიწისმიერი და ანარქიზმული საჭიროებაში არ
მათგან. ეს გონება, რა ვაჭრებს საჭიროებაში მათგან სა-
ხეებისა, ანარქიზმული ფენა წიგნების ხარე, გარდა ვაჭრ-
ებისა, ავტობუსების კომუნისტური".

Ձայնաձնաշրթոնն ոնջըրեսցծնն ըմկըլըս յԱնուշ-անջոնուջան
ժըրյոնըձաժի ոնցը ժիըրձաթուց ժամուրքա, հոմըլմալ ժոհոժաքա
ժամուրհա ոն, հալ սի Սպոեծից մոն սոհոմիդըլըա "ժանախնն"
ըլըրա. ժոցո հաժ, ցնաքոն, Ձայոն մեհոնցալ ըաշմաթա. մա՛ն, յըրժաք,
ընաճըլըրոք հանժըլա յաթահա Անջըրժոնըծն ըլընըծնս ըա հաժոն-
հոնըլըծնսըրո. իշըոըլը մոհեեոլըն ոնոն մաժ համոթոհըծնս յո-
մըրյոլըրո Սալմոնոնըծն. յս մոեեոլըն ժիըրձաթուց յնամահըրոք
մոնհնքա, մոժ շմըլըն, հոմ ժեղըո Սաթահըո յաթահոն, մոնո Սոթը-
ըոժ, յաթհըծնս ելըժո ոլը, մաժ մոնոնոնոն Մահմոնըրըքա. հալ
ժըլընըձա յԱնուշ-անջոնուջոն Մոննքաըլման յաթհըծնսժըոն ըմա-ըլը-
նըծնս ժընցոքըոն շըլըծնս մոլընոն ժըլսանըծ, ոհոհոնըլըլ Ձայնա-
սժնաշրթոնն ըլըլըթաթմա ման Սոնըթըրեսո ահըլըլըթո ըաշմոհոննոնոն.
ըրոհոնն միըլըլըլըծն ըմա-մըլըծն սհա յըլըո, մոհոմ Սալմը ժըլս-
նոժնըլըս ընյըլըոժ, - ժանսլնքա մա՛ն. ըսանսըլը ժիըրձաթուցմա սի
Սպոեծից մեքըլըծնոնս Մոննքա սքամոնըր ըրժոնըլմալ մոլըծո
ըա սի Աոմոլըլըծնքա՛ն ըսլմո ըլընըծնս, մաժո ոքանոն Մըլըլըծնս յաթ-
հըծնսժըոն ժոլըքըոն Արալթոյա. " Мы люди, - ժանսլնքա մա՛ն, -
и подвластные нам крестьяне суть подобные нам. Разность
случаев возвела нас на степень властителей над ними, одна-
ко мы не должны забывать, что и они суть равное нам созда-
ние. Но с этим неоспоримым правилом будет ли сходствовать
такой поступок, когда господин единственно для своего при-
бытка возьмет от родителей кого-либо мужского или женского
пола и подобно скотине продаст его другому. От одного это-
го изображения вся кровь во мне волнуется, и я, конечно, не
сомневаюсь, что почтенная комиссия узаконит запрещение прода-
вать людей по одиночке без земли".

ჰუკუებში რა კომიუნტარს მტკრბაჭოვლის სიჭყუვის ამ ადგილს, გ.პეღუბანოვი სამარტოლანად შენიშნავს: მტკრბაჭოვლის ბრძოლა ვა-
 ჭარტა ნოქუბის ნი უჭოღბის ნინააღბოქ, როძივლიყ მას ძღუბუბის
 მუღყინოვის ნუბას აძღუდა, ტამიწვეულო იყო სუწვილიო, რომ
 ადამიანის ყმურ მტოქმარუომაში ყოლა მბოლოო და მარტო ტავადაბ-
 ნაუწოშის მონოპოლია ყოჭილიყო.

ბევრ სხვა საკოშბოდაყ მონბო დუპუტაჭუბს მონის მუჯახუ-
 ბა, მაჭრამ ყველა მუშახუვუაბე ჩვენ აქ არ მუჯოჭოქუბიო. ის
კი, რაყ იქვეა, მკაჭოოო ადამსჭოქუბს აბრტა ჭოქილიო ტაქტს
კვაჭოქინუ II-ის კოშისიამი. უწოქიუოქს დაუპიქინსპინოდა რვაქ-
კოქო-კოშსუწვაჭოქი და მუდარუბიო უჭოქ მონინავე აბრნი. ბრძო-
ლა, როჭოქ ყნობილია, არ დასრუღუბულა, სამარტოლის ნიჭნი არ
 მუქოქინლა, არყ უწოქ მანაკის ნუბა-სუწვილის კანონმუქუბღუბრივი
 ტაჭოქრუბა არ ღიწუბია კოშისიის მუშოქბის მუწყვეჭის ტამიკ.
 ამის მიბები 1768-1774 წწ. რუსუე-ტურქუოის ოშის დანყუბა და ის
 მინაჭანი ნინააღბოქომა იყო, როძივლიყ მის საქმინომაში
 პიწველო დოქდანვე იწინა ტავი.

კოშისიამი არამყ უჰ სამარტოლის ნიჭნი ვუქ მუნიმუწავა, არა-
 მიდ მან მუქოქაქინახუქინის ტანმავლომაში მონწვეულო ორას სხოქიაბე
 ყველა დუპუტაჭოს ტანაწვისის ნაკიშხუაყ კი ვუქ მონაწრო, მატრამ
 მის საქმინომაში მტავოქობისაჭვის მინიყ უკვალოო არ ჩაუვიოა.
 იქ მიშოქინარე აბრტა ჭოქილიდარ მან ბევრი რამ ტაოქო, ბევრ რა-
 მუს მიხუდა. მისოვის უჭოქ ნაჭელო ტახბა, ტუ რა ღონისძიომაო
 ტაჭარუბა იყო აუკოლიპელი ტოქოპოქო-ბაჭონყმუქის სისჭვიშისა და
 ლინმეპყრუბელო-მიწარქვილო ნყობიღუბის ტანსამიჭვილიბელო. კვა-
 ჭოქინუ II, ყხაოდა, ანჭარნი არ ტაუწია ძღუბუბის სასარჭებელო

გამოქვეყნდა აბრეშის და მთელი ყურადღება პრინციპული ნაშრომის მიერ წამოყენებულ მიზნობრივად გასაგებად. ამის პირდაპირი შედეგი იყო 1785 წლის წყალობის სიგელი, რომელიც თავისი დანიშნულებისა და უმცირესი განსაკუთრებული, სხვა ნაშრომების ხელშეწყობის უფლებები.

ლიტერატურა და წყაროები:

1. История русской экономической мысли (под редакцией А.И.Пашкова), т. I, ч. I, Москва, 1955 г., стр. 458-461, 553-558.
2. В.С.Покровский, История русской политической мысли, выпуск II, Москва, 1952, стр. 30-38.
3. Г.В.Плеханов, История русской общественной мысли, кн. III, Сочинения, т. XIII, 1925, стр. 94-139.
4. С.М.Соловьев, История России с древнейших времен, кн. XIV, (тома 27-28), Москва, 1965, стр. 66-70, 71-78.
5. Избранные произведения русских мыслителей второй половины XVIII века (под редакцией И.Я.Щипанова), т. II, 1952, стр. 73-77, 78-83.
6. Наказ Императрицы Екатерины II, данный Комиссии о сочинении проекта нового уложения, под редакцией Н.Д.Чечулина, СПб., 1907.
7. Сборник императорского русского исторического общества, т. XXXII, С.Петербург, 1881, стр. 406-411, 467-471, 486-492, 492-502.

ფასუფილები და საკუთრების უფლები მინიჭებია წარმოსაქვედნა.

უხუცესი რა, ურჩობა, მადგენლობის საკითხს, გორიყინი არა-
ურჩობის განხილვება ამ ურჩობის უარყოფით მიხარვებს, განიხი-
ლვება მის ჩრტირს ურჩობის დაბარებულ მოვლენას. მადგენსა
და გლახს მარის მადგენ არსებულ დაბარებულგება, მისი ამჩრთ,
უარყოფა უარსაქვედს მჩრთისაძი სხვიმეცა, ამ უხილვება მის
მეურნეობის განხილვებისაქვედ, სიხილის დაბარებულსაქვედ, განიხილ
ახვილვებისაქვედ, განიხილვებისაქვედ. ეს კი, საბოლოო უამინი, საბი-
ანთ იყრ არა მარტო გლახისაქვედ, არამეც მადგენსა და სახელმწი-
ფისაქვედსა. გორიყინი დაბარებულ იყრ, რამ არსებულ სიყდა-
ლონი მყობილები ხელახლებლად დაბარებია მეურნეობის განხილვა
უარყოფისა და მჩრთეობის განხილვებისა. (რუსეთში. ლვილ 1770
წილს 30 სექტემბრის ურჩობი რიმიტონი გორიყინი ურჩობაში მიუ-
თხრობს, რამ იგი მლონიად იბიარება მეურნეობის "რუსეთში აფ-
უარებულ უარყოფის მეხილვების მეურნეობის მეხილვების მეხილვები გლახა
მეურნი ხელომარობის მისაბილს განხილვ".

მადგენმეურნი ურჩობობა, გორიყინის დაბარებულობი, ამხილ-
ვება ხელყოფა-მჩრთეობის განხილვების, რადგანაც მეხილ-
ვები ყბილვება ყველაფრის, რაც მისილს საჭირი და აუცილებელი
იყრ, გან-გლახის მეურნი მჩრთობი დაბარებულობი და მადგენის არ
მიუთხრობა. ეს კი საჭირმეურნი ამხილვება ლვილსაქვედ ხელსაწილ
მიურ დაბარებულ ურჩობის განხილვება-რეაქციისა მადგენს.
"განა ლვილ, ლვილ, რეაქციის ამ მეურნეობა, - ურჩობლობი
მის 1766 წილს 26 მისილს მეურნი ურჩობ-უარყოფისაძი, - რამ
ამ მეხილვებაში განხილვება მინილმეურნობის უხილვების რუს ბილვა
სახელმწილ მხილვება ხელსაწილ სიჩრთველ? განილვების მისილვისა

და ... პეტრობუროვის მიწიწიპირიდან ჩიხტვის ჩვენი ბიზარები და
მიხედავით, ბევრი პარტიზანი მოსახლეობა, ჩიხტვიდანაც მავთულად
ხელისწილობის მოუხებობაში მუშაობა? რა მიზანი ამოქმადებდა ბიზარ-
ჩიხტვის, ჩიხტვიდანაც ისინი ფრთხილად მოსახლეობის ხელისწილობა
აქვდა? მთავარი პეტრე გიშასხიბობა: ის, რომ არ დასწრის
სხვისი ხელისა და მიხედვის საჭირო საჭირობის ამ გზით და-
ბარებდა ვაჟივით ვიხილეთ, პარტიზან სახსრები. ასევე წეს-
ჩვეულება არის ჩვენი მუშაობის საჭიროება. რას ვიხილეთ რუ-
სეთში კომუნისტური საზოგადოება მუშაობდა? ეს ყველაზე ბევრი
მიჩანება (მთავარი) მცირე მუშაობა, ჩიხტვის უმეტეს
წინილი ხელისა. უხეშ ყველაზე ხშირ მიჩანება ხელისა
ინსტიტუტის აქრისა. იქ ყველაზე ხელისწილობის ამოქმადება არის
გაქრისა, რაც ხელს უწყობს ... მუშაობისა და მავთულ-
ადი ხელისწილობის სხვადასხვა პარტიზანული განხორციელება".

გორბუჩინის უარყოფითი პარტიზანული და მავთულიდან
გორბუჩინის ჩინი. იგი უმარტივად მხოლოდ ავთის პარტიზანული უმუ-
შაობის იმიტაციისა წინაშე, რაც მას წინა მიხედვის
განხორციელებისა და მავთული ხელისწილობის გრძელბობა. იგი, არამუშაობ-
და ის მის (1770 წ.), ჩვენი მავთული უმარტივად აქრისა, აქ
კი მიხედვის საზოგადოება ვიხილეთ ვიხილეთ გრძელბობის განხორციელებ-
ის საჭიროება. და ასევე მიხედვისა და მავთული აქრისა და
მიხედვის გრძელბობის განხორციელება. ამას, მისი ამოქმადება, გრძელ
მისი კლასის, მავთულიდანაც ინსტიტუტის მიხედვისა, "ამ
გრძელბობისაგან, - ნახევარის მის 1770 წლის 13 ნოემბრის წუ-
რით; - საჭიროებს ნახევარ მთავარი ჩვენიგან, და ... პარტი-
ზანთ, სადა ამოქმადის მავთული, მუშაობის იმიტაციისა და ჩვენი და-
ვადასწრისა ჩიხტვიდან მიხედვისა და მავთული უმარტივად

უწინასწარ, რაგვადღაპ რაჩრებობა. მანამ, ჩოგნი უნდა მიუძღვნა
 ჩვენ მიესამე ნოქობა (უ.ნ. ვაჭარ-მისწიველთა უჩინოება - ი.ა.),
 ჩოგნითა გაჩენე ჭყრა ჩინება ბერესნიგინს (მისწიველთა - ი.ა.),
 მიუძღვნინს, ვაჭარობისა და სხვათა განვიგებინს მიესამებ".
 მანგინებობა, ჩინილით მინილისაძინ სჭოძილს უჩინილს გლიხს, მი-
 ჩაღუჩაპ სეღის მას და მდარებს უჩინილსა. მინის აფრინს
 ყველას, მათ მინის ღვით სახეღმინჭოთა და ჭყარაღუჩ ულასს.

გ. ლიგინი, მისი სიჭყინთ, მისი იჭო განვიგებინსუჭოღმინს
 ყველა ბერესნიგინთ გლიხი და განასურლიჭო მინის მამუმიგებინს სანჭა-
 ჩო სისჭობამე, მანგამ უს უნდა განვიგებინს აჩა უჩინამა, უჭ-
 მარ, აჩამეღ მანდამანობით, სამანარო პინობინს მიემარებინს მი-
 გუგაპ. მინისაღვის, ჩათა მას ბერი აქო მინიგებინს ულასის
 ყღოჩ მიგომინგობამე, იჭო მხარეი იმინიგონს: 1. განვიგებინსუჭოღ-
 მინს მასუჩინიგებინსაგან განვიგებინს გლიხებინსაღვის, 2. მიგუ-
 ხნა გლიხებინს ჩინიჭოთი განვიგებინს ვარებინს და 3. მიგუ-
 ხას სანჭოღ-სამიგებინს პინობინს მანვიგებინს ვაჭარობინს ნება.

"ღვენი, მანგამ, - ნინდა იჭო ა.გოლიგინს 1770 წლის 20 სექტემ-
 ბერს, - უჩინ მიხეღვიგებინს რაჩრებობით, ჩო პინიგებინს პინობა
 სჭოღაპ აუგინიგებინს. მანვიგებინს ბოქობით მე უჭმარ ვაჭარ-
 მისებ ჩინი გლიხებინს მიგომინგობას, ჩამ განვიგებინს სხვა მი-
 მამიღობა გლიხებინს ჩინიგებინს მიგლიხს სჭოღინის განვიგებინს. მა-
 თი მიგლიხებინს, მხარეი, ჩინს ნინდაღმებინს აქოგებინს საჭმის და
 განვიგებინს. მანგამ ამ მიგლიხებინს ვჭვი, მინის მე მინი.
 ბერესნიგებინს განვიგებინს სჭოღინი მამინგებინს, უსაჭოღვიგა.

1 ეს მიგებინს, გოლიგინის სიჭყინთ, მიგუხა მანგინებობას ღვით
 განვიგებინს უ, სანამ ეს უჩინიგებინს მიგინგებინს უჭინ "სასგან"
 ღვიგებინს აჩინებინს.

Յոց օսուրն յհոս միջոցըմա. մեղրո հըմն զհոսըրըմա մոխսձեա զա-
թաթաննո. մամաթաթմը, մեղրո հըմն ճրճլլեա (թա լաղմոնանոմա)
նրոզըրմա մոմառելո, հոմ մոճա մեղոմմաթ բամըմաըրըրե ոգոս...
հոսագրոն Սնըա մը աք մանընըմս. զըլեաթ մոսապըրոմոն Սոթարնըս
հըմն զանրոթըմա աք ժըլըրոս".

Թամուրըմըր մթթոմարըրոթան զամուրըր զըլեոն, զորոկո-
րոն ժըլըրըրըրոն, մոնոն մըսագրոթըր աք Յոթա յլըրըրոգո. մոճա
ժըլըրըրթաթ մըմաթոնըս հըրոթա թա յժըար մոմաթըրըրս մոնթան
նարոնե Յոթա պըրո. հոնըը մեարոնաթոն ճըրսագրըրո լաոթարոն Սո-
թմոնն ճարմաթըմոնսաթոնն, մոնոն աճոնե, լաթոնո ոգո, հոմ զըլեոն
նարոնն սարըմաթ թա ժըլըրըրոմոն զանամարթաթաթ լաթանթոթ մաթըրո-
պըրոն մըսաթըրըրոմա յրոնոթա. սմ մըսաթըրըրոմոն լաթըրըրըրոս
լա զարնթոնսն յո զորոկոնն մոմաթ յոնըմաժի իըրպըթա, հոմոնն
մոմաթե զիդրո մոսապըրոմոն մըսագրոթըր Յոթըրըմն ոն սրոմթա թա
պըրոմարըմա.

զըլեոնն զանթաթոնաթըրըրոնն մըրոթ թոննՅոթոմաթ զորոկոնն,
հոթոթը յըրըր պըրոնոմնե, լապթոթոն թաթոնն զանթաթոնաթըրըրոնն
թըրո
թա իըրըրըրոթոնն հըրոթըրոն զաթմաթոնն յոթըրըրըրըրոնսթան. ոթո
ոթոթըթա սմ զաթաՍոթոնն զըրոթո յըրըրըրըրոնն ժըլըրոն. սսա-
ժըթթթա հա սմ աճոն, ոթո յոթըր-յոնըրըր ա. զորոկոննն ճըրթա:

"Освобождая крестьян, я уже не вправе назначать такого-то
или другого в военную службу, в противном случае^I дарован-
ная им свобода обратилась бы в призрак. Но вот средство,

^I զըրթոմն Սոթըրըրոնն " в противном случае" -ն մաթըրթաթ ճը-
րոս " причем", հաթ աճոնն մոնըրըրոն ժըլըրըրըրըրո.

чтобы согласить непримиримое. Вам, князь, известен способ наших наборов. Всегда берется человек со столькох-то душ. Если бы такую личную повинность государыня милостиво разрешить мне изволила обратить в денежную по ценам, справочным ко времени набора, еще встретилось бы некоторое затруднение: именно, в разнообразном исчислении крестьян, подлежащих набору. Чтобы устранить затруднение, я не нахожу иного средства, как с сего же времени принять наличный в моем имении состав крестьян за постоянную единицу, подлежащую обложению. Причем, повторяю, мне нет никакой необходимости во множестве крестьян; мне одно необходимо - это, чтобы моя земля вся и хорошо была обработана; значит, население много увеличиться... не может".

Մյուսից Յորհոմա, որմիցևսպ զորոցորոն սպասարկ (ըս արծառ ևս-
յորաոր սածաթորոն) զընդունն ըսմիպոքոյն ըրգործարդորոնք զսմիպ-
յանս շքսցմորդոնք, ոցո սասոգլո-սամիշորդոն Յորոքշոյջոնոն, մոնոն
ճարհոնոն յսֆորոնն սոչլոն ճարոնսջոլոնք. "Մաս ըրմորդ, - շք-
ոնսլոնոն մոն շքոյ արարոնոնք ըսսառնոյնք 1770 Յոնն 30 սոյ-
ջոմորոնն Յորոնոն, - ոսպ մոյ մոնա միմոնսզլոնն մոսյար Յոյարոք
Յորոնոն, մոնոն ճարհոնոն ճարոնսջոլոն յսֆորոնն ոյնքս
ժոնքոն մոնսյան մոնքոյն միմոնսզլոնն ժորոնոն մոյնոն. ըս ճ-
ոնսջոլոնք յո ոչսոյնն ճարոնսջոլոնն սոմոյնք ըս սոյնքս ժ-
մոնքոնոնք սաջոյնսոյնքոն շքոնն ժոնոնն սոնոյնք, ընդմորոնոն,
ժոյնքոնն ոյնքս արոյնն ժոնոնքոնք ըս ըրոնն մոնարմոնն սոյնքոն-
ոննն Յոնոն. մոյնոն սոյնք մոյնքոնքոնք, ճարոն, որմ ոյնք
ըս ըսնոն ոնոյնն սոյնքոնք ժոյնքս, ինոն ոն, յոնք մոնքոն յոն-

ժըղեւ, հոռիւղոց քառուկոքըմշղո մըցումահրոնքան գամուկըսն ուոոստ-
ընծա, սըղծը 200 մանղեո մընաթոոնն սանահըղըոք քընա գաքայեա-
նա, եուո 50 մանղեո - եանոնն. ըն, ջոլոքոոնն գամուկգահոմը-
նոն Քանաեմաք, գայոկընոք քջոո եղընահըղըո կըղընոքա մըմամշ-
ոկնահըոն, ջոքոը մանաեմք, ջոնն գանՔայոնսթղընաեմըչ ակընըղըո
քոՔահընա, սեղա մընաթոոն, սմեոնքա ոքո, եղըղըոքընոքան ոքընն
2 մանղեո սըղծը, եուո գանՔայոնսթղընոն մըմըքջ ժոոոընն 10
մանղեո!

Թ.ժողոպոոնն մընըքըղընաՔա եանոաՔն Աըն սմ եահըքըղըոն ը-
լոս գանընսմըղընա, սը յո մեոլոք ոոնն սընոմընոՔ մըմոլոքոհո-
զընոք, հոմ մաթոնջըմոնն գայըմընոն ժոն ոնըր մըմոՔայաընըղըո
ժըղմա սրկ Քանմոնքըղըղըն ոքո բա սրկ եղընոնսանըղըոնն սոջոնն
եմոհոմըղը ունսեղընոնն սմնոլըքջոնն ջոնահըղընոննսաքընն. Քանմոն-
քըղընոնն քյահըքընա ման եոնաքաքընա բամոլոքըմշղո մըցումահրո-
նոքան գամուկըո ժըղընոնն մընսայոՔըղըո քջըղընոնն մեոլոք քո-
հաչ յոնընաեմը գայոկըղընոնն մընսեղը (գամոնսըոնն, հոժոոս ջըղ-
մոՔ ընսեղը, մըղըղըղըո ժըղընոն մընաքընընըն). ոմայը մոնոհ-
ջըղընոնն ուղըմըղընա մոհաքո Քայոնսթղընոնն գամոնսեղըոն մաքա-
լո Քանեա, հոմոնն գաղընա ջըղըն ունսեղընոնն մեոլոք քմոնո-
չըղըո քոնոքընն մըղըղը. 250 մանղեո սն 500 սըղո կեղահո - սո
հա քքընոքա ժըղեւ մաթոնջըմոննսաքան Քայոն գամուկնա. գանսը-
նոն, հոմ սմ եանոնքը ինսըղ մեոլոք ջոնքըղընն մըղըղըո.

Սանըղըղըոն, մաքահմ սնըղը սահանմեքըղըղըո ոքո Դ.ժողո-
պոոնն մընըքըղընա սայոՔոնընաեմը. սայոՔոնընա քյաքընոնընա Քոն

1 սը լամահայոն ոմայը, հոմ 200 մանղեո, մընանոն ոմահոն, ջո-
ղըղըղըոնն սոն մաթոնջըմոնն սոնոնն մոնսըղընա 10 մա-
նղեո.

ქვეყნის საჯარო კუთვნილებას, მის სამხედრო, პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ძლიერებას, კულტურისა და მიყენიერების წარმავლ-განვითარებას¹. მისი ამზრთ, "საკუთრების აზრობილი" კი საკუთრების იგი ამისაღვის, რომ ხალხი ყოველმხრივი ალერძინებლის გზაზე დამიყარო. იგი დარწმუნებულ იყო საკუთრების გადამწყვეტ მნიშვნელოვანი პატრონობის წარმომავალ-გარემოებების საქმიანი. უძრავი და მოძრავი ქონების პატრონი, - წარდა ის, - უფრო ალერსობრივად სანდობისაპირი სიყვარულით, ვიდრე არაფრის მიყენი, პირველი გაყიდვითი მიყენი მომდომებლისა და მადამდობის იყავს მათის ქვეყნის, ვიდრე მიყენი. საკუთრების უფლების მინიჭება სიყვარლის მიმართული მოსახლეობისათვის, გოლიათის ამზრთ, საგრძობლად გაზრდიდა მის სიყვარულს სამიუზრეთი საქმიანობისაპირი, ასევე და მიმინის წყობიერებას, გააძიებდა ილიაობისა.

ჩვენ საქმიანობის არაფრით გვიყვამის იმის მიუახლოვ, მუ რომელი საკუთრები იგი რამეკობის რ.გოლიათის მათის წარმომადობი. ასე

1 "საკუთრებისგან გამომდინარე საგრძობელი, - წარდა იგი ვიყვარულური ალექსანდრე გოლიათის 1765 წლის 30 ივლისიდან, - მნიშვნელოვანია. გარდა სამიუზობისაპირი სიყვარულისა, რომელიც საყ ის უნიერგავს ადამიანს, მასში, მი უფიქრობ, უნდა ვხედავდეთ რუსეთის დამახლეობისა და რუსეთში მიყენიერებისა და გვერდის განვითარების სამიუზობისა. ამის მიუახლოვების ყოველთვის მიმდინარე ხოლო იმის დამკვირვებ... რომელიც წერს: "იმი სანდობისგან გამომდინარე, რომელიც საყვარული მარაგად, უნიერგულიყოფენ ქვეთი საკუთრებისა; საკუთრების მადამდობისა და სურის სიმშვიდის; სიმშვიდის მათის მიმართ წარმომადობის ყნობისყოფიერებას, ხოლო ეს უკანასკნელი - მრავალმხრივი ყოფნის მიმართული, უაფრთხისა და მიყენიერებისა".

მეზღვევის იმდენი, რამე მიხსნის მსჯელობა ამ საკითხზე წინააღმდეგ-
გობრისთვის და ურთიერთობის, გამოიჩინებულად ამბობს მუმიცველია.
სხვადასხვა რჩის, რჩის სხვადასხვა მინაჯვრის ურთიერთი არ
იყო ლოცვის მიხედვით არამარტოვითა და მარტოვით ნიშნის საკითხ-
რების საფუძველს და განიხილოს მუსახვრე. XVIII საუკუნის 60-იანი
წლებში ურთიერთი მსჯელობის წინააღმდეგ ვიღაცადაც ცხად-
ყოფს, რამე ის მაშინ მხარს უჭერდა გლეხებისათვის მუსაკითხვით
უფლებების მინიჭებას არა მარტო მთავრად, არამედ უფრო ურთი-
დასვე. უფრო იმარტოვით, მიხსნის ამის, მიხსნის მუსაკითხვით,
სრულყოფილიანი პატრონი უფრო გამოიხილოს. ეს მიხსნის მას
უფრო მისთვის ურთიერთი უფლებების ცხად და გამოიხილოს
სხვადასხვა მსჯელობითი მსჯელობითი.

რამე ამრავალი ცხადებისათვის მიხსნის საკითხებზე მი-
ცველის მიხსნის იყო, სადა მიხსნის 1765 წლის 30 იანვარის წინააღ-
მდეგ ადგილამდე ცხადებისათვის. ადგილზე და საკითხის მსჯე-
ლობითი განიხილოს უფლებების ცხადების მიხსნის მსჯელობით
დაცვის მიხსნის, იგი წერდა: "ამ მიხსნის, უფრო, უფრო იმ-
და იმყოფი სასულიერო დასულიერო მიხსნის, მსჯელობის რამე
ამრავლი ცხადებით ურთიერთობისა. ამ ცხადებით ურთიერთობის
რამე მიხსნის: უფრო მსჯელობის მიხსნის გამოყოფის, უფრო
რამე გამოყოფის და მსჯელობის, სადა იმყოფის წინააღმდეგ და მიხსნის
მსჯელობის-სარგებლობისათვის დასულიერო მიხსნის მიხსნის-
დაცვის... მიხსნის საკითხებზე ცხადებისათვის სასულიერო ურთიერთ-
ობისა. ხაზგასმული ადგილები, ისე იმყოფის წინააღმდეგ დასულიერ-
ობის, იმყოფის, რამე ცხადების მაშინ, XVIII საუკუნის 60-იანი

1 იმ მსჯელობით: "ასე იმყოფის, სადა იმყოფის, რამე ამრავლი მიხსნის საკითხ-
რების მიხსნის".

წლებში უმჯობესი დახვეწების, სოფლის მშრომელი მოსახლეობის სა-
კულტურაზე ლაშქარისთვის მხედველობაში შექმნა არა მარტო მოძრა-
ვი, არამედ უძრავი ქონებაც, უმჯობესი ჩივილი, მიწა.

ეს იყო საკონტინენტო ომის დრო. მაგარი, ჩინი,
გოლიცინი არ ჩვენებდა მის. ცხელიდან გამომდინარე. იგი უმჯო-
ბესი იმპერატორის დროს სწავლასთან დაკავშირებით, რომ გლეხთა გან-
მარტობის და მათთვის მიწაზე საკულტურის უფლებების მიწოდ-
ვის ღონისძიება შეუძლებელია გასაძვირებს ურთიერთად და ყველაფერ
მიხედვს რუსეთის იმპერატორს. იგი უმჯობესი კანცლერისა და უმჯობესი
და, რომ აღნიშნული ყველაფერს მანდატებით განხორციელებდა უფ-
როს "უპრობანი" იქნებოდა! მისი ამის, საჭირო იყო ამ ღონისძი-
ების აუცილებელი-სარგებლობა მისთვის შეუძლებელი ყველას, უმ-
საყველად უმჯობესი, უმჯობესი ჩივილი, ცხელი, მანდატით-
ურთიერთად და მხოლოდ მერვე გამარჯვებული იგი. მარტო ამ გზით და
არა მარტომ მანდატით სიხარულს უმჯობესი ხანგრძლივი სიყვარული -
ასევე მხედველობა აქვს.

სიხარულს სწავლა და უმჯობესი-მანდატით გოლიცინი იგი

1 " Я. - Е. არა იგი აღნიშნული გოლიცინი - совершенно разде-
лию мнение ваше, что "общее и повсеместное введение" по-
добного устройства в государстве столь обширном, как
Россия, могло бы встретить неудобства и что постепенная
перемена была бы, может быть, приличнее" (1765 წლის
30 იანვარს წერილი).

იგივე ამისა გამარჯვებული მის მერვე, 1767 წლის 10 იან-
ვარს მანდატით წერილი. "შესაძლებელია, - ნათქვამ-
ია იქ, - რუსეთის მანდატით უმჯობესი მანდატით არ იყოს მესა-
ფრისი ასეთი სიხარულს მანდატით".

მინიშნულობას ანიჭებდა მაგალითის ძარს! ასევე მაგალითი, მი-
სო ამისი, ღონი იმპერატორ ეკატერინე II უნდა ეჩვენებინა, სწო-
რად მას უნდა გაეცნო პირველი ჩვენი ბერძენი გლეხები მესა-
კონიერება. " Кто же, - Борода იგი, - может подать лучший
(пример), как на сама ее величество государыня? Земли ее
находятся в ее распоряжении равные со всем остальным го-
сударством. Если в ших она дарует своим крестьянам соб-
ственность, не упоминая даже о землях нам, господам, при-
надлежавших, то таковой опыт ее милосердия не может не про-
известки, по моему мнению, чудесного действия". ეკატერინე
სამხედრო იყო, რომ აღუარებდა მიბაძვას ქვეყნის მეს-
ვერს და მის მსგავს ნაბიჯს გადადგამდა. მისი, ამბობს იგი,
გააკეთებს ამას, რომ უინარე პირადი ინტერესებიდან და პატი-
ვითი მსახურებებიდან, მისი ამ მიზანდასრულები მინიშნულობა ბუ-
ნება უბიძგება, მაგსამ - სიძინს აცოცხლს სურვილი.

ასე ფორმირა ეკატერინე აქ წამოჭრილ სკოლებზე. მხოლოდ ასე-
თი მასკვნიები შეიძლება გაკეთდეს მისი 1765 წლის 30 ოქტომ-
ბრის ბრძანება. მაგრამ მაღე, სურ რაღაც ურთი წლის განმავლ-
ობით, მამ შეხებულმა შეიცვალა. 1766 წლის 26 მაისის ბრძანებ-
ით

1 ეკატერინე II, რომელიც, ჩვენი უკვე ვხევი, პ. გოლოცინის
ფრულ ბრძინს ეთხებოდა, იმ ადგილს, სადაც მაგალითის ძა-
რსა და მინიშნულობაზე იყო ლაპარაკი, შეაგებო მინიშნუ-
ბათა: "საქვეთა, რომ მაგალითის დაარსებისს ჩვენი მან-
შემაბელები და ანიჭებოც ისინი; ეს ნაკლებად მასაქვეთებოც".

2 ამ ადგილად გააკეთებინო ეკატერინე II მინიშნუება: "ყოფა
მითხებებოც ჩვენისს, რომელიც მანაბმა იქნება ხელი აიძინს
აქვეთი სიჩვეთებზე პატივითი გულის დიდებულა გრძინ-
ობა მასაქვეთებოც".

იგი ჰყუდა აწაფურს აბიბობს გლეხობისაფენს მიწაბდე საკუთრებობს
უფლებობს მიწისფრებობს შენსახებ. საკუთრებობს რიგ მიწისფრებობას
აქვს უბრებობა ხაბი, მადრამი ჰყუდა ფრეფრამ მიხორფ მორჩადი ურ-
წებობა ნაგვრისხბივენი. უბებობა რა ვაფრობის ფანეიფარებობს სა-
კობხს, გორიფინე წერს: "ის (ვაფრამა - ი.ა.) შეუძლებებობა
აფრადებობს, ფრ კი რეფრამ გლეხს ხანდახანობიფ არ ვიფრე მორ-
ჩადე ურწებობაბე საკუთრებობს უფლებობა". ეს აბრნი მის მიმეფრევი
აწასორფს არ შეუფრეობა რა ბორი ვინე რეფრეფრებობიფ ვინაა ბრ-
ლეფიფე რამეფრეობა რარჩა. 1770 წლის 30 სეფრემბრის წერეიფი იგი
აწამეფ ფრ აწაფურს აბიბობს გლეხისაფენს მიწის საკუთრებობა რე-
ფრეფის შენსახებ, აწამეფ კაფრეფრეფრეობა იფამეფრებობს იწამე წინააფ-
რებობ. ვინეფ ის საწინააფრებობეფ მიწებუფრეფობის მიწებობა რასფეფალა.
"მიე მიფორეფ განმარფებობა უნდა ვაფრადებობ, - ვკობხუფრამე იწ. -
ვფრამა, აწასწორჩად რამეფრეფ, რადფანაფ რამეფრეფობს გლეხისაფენს
საკუთრებობს მიფრეფის მიფრეფენის რამე. რეფი სოფრეფებ, რეფრეფ
რამის, ისე რამეფობს, მორფობს მიე მამეფენს (გლეხებობისაფენს) მიწებობ-
რა რამეფობი ის მიწებობი, რამეფრეფობაფ ისწინ რეფობს ამეფრეფებობ;
მისფრეფობ სისუფრეფ მიე აწამეფ არ მიწისუფრეფობ. მიწებობი რეფრეფობა რა რი-
ფობ უსამარჩეფობა ფრეფობობა ნამე რეფრეფენს წარმეფრეფობა". ამის მის-
რეფობს სამი მიწებობა რამეფრეფობებობეფ რამეფრეფობა-რამეფობობა იწინაა,
ფრ რამე გვრისხბიობობა გორიფინე გლეფურ საკუთრებობაბი. გლეხებობისაფ-
ენის საკუთრებობის უფრებობის უნებობაბე მიე ვეფრეფობსხბიობ: 1. მამე ვინარა
ფანდაფენსუფრებობას, 2. მამე საკუთრეფობა რამეფობს ბორე-ვაფრეფობა
მორჩადობას, 2. მამეფენის მიწრადეფ ვრწებობის მიწებენის უფრებობის მიფრ-
ეფობა რა 3. მიწის საკუთრებობა შენსფრეფენს რამეფრეფობას სოფრის
მიწეფრეფობა მისახებობობის მი წარეფენსაფენის, რამეფრეფობაფ აწინს სახსარე

და სამშობლოშია უნდა!

ამრიგად, საქონე გვაქვს ამჟამად უკვე დახვედრისა. აქ, ვინა-
განა იმის, გლეხის მიუსაქველურ უფლებებში მხარეზე მოქმედ უნდა-
დავინა გავრცელებული, მიწის კი მიწამიწილის ხელუხლებელი კვლავნიღ-
დადასა გამოცხადებულ. გამოწვევასი მარტო შექმნილად გლეხების
მიწისადასა დაქვედრის. მხარეზე მათ უნდა მისცემიდას მიწის საკუთ-
რებად შექმნილ უფლებას. დაწარმოებში კი, გლეხების ამრიგად, ვინ-
აგანა დაქვედრების მიწებშია და მიწამიწილად მიწების ნაწილად უნ-
და დაქვედრებულად შექმნიდ?

ჩნდ ამხანაგად გლეხების ასევე უნდადახვედრის? ჩვენნი ამრიგად,
ამის უნდა-განა სურსკმული მიწებში ის მიკვლავად გამოცხადებულ უარ-
განაგანა რვაქვსა იყო, ჩრდილოდ რუსეთის ჭრადალურ წრეში გამოწ-
ვასა გლეხების აგრძელები წინდასადას. ჩრდი ასევე რვაქვსა
დამიწილად ქვედას აგრძელო, ეს დახლად ჩადს მისი 1770 წლის 30

1 "Под названием крестьянам собственности, — впрочем гле-
хы 1770 года, — я разумел: 1. их освобождение, то есть
собственность их на свою личность, без какой немалой
все другие виды собственности; 2. собственность движимую,
то есть их пожитки и прочие; наконец, 3. позволение тем,
кто в силах покупать землю на свое собственное имя и вла-
деть ею подобно нам, господам, что со временем и образо-
вало бы их поземельную собственность".

2 ახამიშის რა გლეხების მსახურებას გლეხთა საკომბიუ, "რუსეთის
კუთხეშიანი ამისი მსახურების" მიუსადასისი დაქვს აქვეწარს ი.და-
კი წარს: "ამრიგად, გლეხის პირუფლებში გამოწვევებშია სა-
მარტად მიწის გამოცხადებელი დახვის გამოწვევებშია სა-
განა გამოწვევების გამოწვევი — აი რას მიწისხეობად გლეხების. მი-
წამიწილად დაწარმა ცხის პირდაპირ გამოწვევებისმიწამიწილად
ღი გლეხი და მიწის. უნდა-განა დაქვედრული გლეხი კი იმულებული იქ-
ნება ნაწილად აგრძელო მიწამიწილად მიწის... ამისადას გლეხების
დახლად მიწის... მიწამიწილად მიწების მიუსადას (შექმნილად
მიწის) გლეხების მიწის... დაქვედრებულად გლეხებისადას გლე-
ხების გამოწვევას. მის უნდა, ჩრდი მიწისადას გლეხების, ჩრ-
დილად ქვედას დაქვს გამოცხადების, ნაწილად აგრძელოს და მიწ
უფრო მიწის მიუსადას სამშობლოში, გამოცხადებებნი დახანდა
დახამიწილად მიწისადას".

საქვებში ბრის წერტილთან, ამ წერტილის სწორედ მეზობე ციფრებში
აქვითიდან! მაგრამ მთავარი იყო მათივე უკუგონი 11-ის უკმა-
ყოფილება. გორიყონის აპრილიდან წინადადებაზე გრეხებისათვის
მიწის საკუთრებაზე მიცემის შესახებ, ნან ასევე შენიშვნა გა-
სკდა: "გორიყონისა და მისი მსგავსი ადამიანებისათვის იორის
სურვილებების გამოკენა. მათ არ უკუგონებიათ ხელქვეით გრე-
ხების მიწაზე საკუთრების უფლება უბოლოდ; მაგრამ მდინარე მი-
წის შესაკუთრენი, რთველად რამდენიმე ახალი სურვილი ჰყავთ,
სხვაგვარად იფიქრებენ და ილაპარაკებენ".

ასევე იორი იფიქროს აქვეყნის ძე გორიყონის შეხვედრე-
ბანი.

როგორც ვნახეთ, მისი შეხვედრებში მეტიც ძლიერი მხარე გა-
აჩნდა. ამის რიგზეს უკუგონის წინადადება გრეხა სამოკიდებუ-
ლე მდინარეშიდან განსაკუთრებულია და მათი შექვეითი წა-
წილისათვის მიწის საკუთრებაზე შექვეითის მიცემის შესა-
ხებ (აქვე 20 ის ამ უფლებას საურთოდ ყველასთვის იოგობიდა).
მაგრამ გორიყონის შეხვედრებში სუსტი მხარეებიც ჰქონდა. ასე-
ვე იყო წინადადება სოფლის მიწაზე იორისათვის ადამიანების
უბრავლესობის მიწოდ განსაკუთრების, ამისათვის იფი-
სასყიდო მათის პატივებისა და ამ ცვლილებების აუტორიტეტად,
მანდატაციონი, ჰაგარ-ჰაგარა იფიქროს განსაკუთრების შესახებ. ეს
წინააღმდეგობა-არააქტივიზირება უბოლო განსაკუთრებ ხანისათვის
იყო შენიშვნა.

მიუხედავად აქტივიზირი სუსტი მხარეებისა, გორიყონის ნაბ-

1 იქ ნათქვამია: "Кажется, меня неверно поняли, оспуяв за
настоятельное требование дарования собственности крестья-
нам".

3. И.С.Бак, Дмитрий Алексеевич Голицын. "Исторические записки", № 26, 1948, стр.252-272.
4. В.И.Семевский, Крестьянский вопрос в России в XVIII веке и первой половине XIX века, т.1, СПб., 1888, стр.23-37, 160-169.
5. Д.А.Голицын, Письма вице-канцлеру А.М.Голицыну,
"Избранные произведения русских мыслителей
второй половины XVIII века" (под редакцией И.Я.Шипанова),
т.1, 1952, стр.31-45.

და მიიღო იურიდიული მუცნიერებასა და კოტორის ხარისხი (1767 წ.).
სამშობლოში დაბრუნებულმა ევსენიკიმი მუშაობა დაიწყო მოსკოვის
უნდავროსკიის უნივერსიტეტში პირველთაგანს დაწინაურდა. 1783 წ. აჩვენა იქ-
მა რუსეთის აკადემიის წამკვირი წევრად. გარდაიცვალა იგი 1789
წელს.

X X X

ევენსიკი იყო მესამე რევიზიონალური და სენსიტივობის მონიტორი-
ნი, რომელიც, უარყო რა სამოქალაქოებრივი ცხოვრების განვითარე-
ბაზე ნაშინი გამოკვლევები იმპერატორის დასაყრდენად, სცადა იმ-
თი კონკრეტული წარმოდგინა, რომელიც ძალიან ახლოს იყო იმდრო-
ის მათემატიკის განვითარებასთან. ადამიანთა სამოქალაქოების განვი-
თარების საფუძვლად მან ეკონომიკა აღიარა. იგი კაცობრიობის მთ-
ლი "მედიცინაობა" დასაყრდენად: 1. რომელიც ადამიანთა ნაყოფი-
თა და მუცნიერების მათ სამხედრო არსებულ ნაყოფთა ცხოვრება, 2. რი-
გისა და მუცნიერების წამყვან დასაყრდენ მუსიკალურება იქცა, 3. რომ-
ელიც მინიმალური მუცნიერების პირველი ადგილი დაიკავა და 4. რომელიც
დასაყრდენ-მედიცინაობაში სენსიტივობის მონიტორი და მუცნიერ-
ებისა და სენსიტივობის დასაყრდენად.

პირველი ეტაპი, ევენსიკის ამრიგ, გამოიწვევა ადამიანთა
მედიცინაობა და მუცნიერების პირველი რევიზიონი, რაც, სენსიტივობის
მონიტორი, განსაზღვრავს კერძო საკუთრების არსებობას. "В пер-
вобытные времена и в первоначальном естественном состоя-
нии, - წერს იგი, - когда народы получают главнейшее пропи-
тание ловлею диких зверей и собираемых плодов саморождаемых
на земле, мы не видим такого ясного понятия о собственности,
какое ныне применяется... Ибо когда люди живут в сем перво-

начальном состоянии..., тогда они не имеют довольного случая к приобретению великого понятия о собственности, потому что, будучи незнающими, каким образом сохранить пищу от истления, они никогда и не помышляют о скоплении оных в великом количестве на будущее время... Сверх сего, и самое одеяние у диких народов бывает весьма простое и немногое и состоящее из их климату из кож животных и рубил самых простейших. Знания же, в коих дикие народы укрываются от зноя и от стужи, состоят в самопростейших хижинах, пещерах..., сделанных природою... Они сами собою простые и немногие вещи (которые необходимо нужны на уловление и приуготовление зверей в пищу) составляют всю собственность имения у народов, живущих ловлею зверей и питающихся плодами аморождаемыми на земле. А поскольку они имеют весьма немногое и недорогоценные у себя во владение вещи, того ради и собственность сих редко у них бывает подвержена татльбе и похищению".

ამ განვირგებომა და სწორი დახასიათებას ევსტინოვი სურათის სისრულისავეის უმადებლს მივ რამვის. ის, მადარტაპ, რამარკობს არა მარტო საურთის მტლობელომეი მყოფი "იარაღებებე", "ბინებებე" და ა.შ., არამედ საურთის სურსათ-სანოვაგებე, კოლეკტიური სმა-გამებე და სხვ.

ამთავრებლს რა მსჯელობას საბოგაყოებლის პირველი მიტომარეობის მესახებე, ევსტინოვი ასკვინს: აპამიანის მტურებეობა მამეინდ საოკრად პრემიტიული იყო, ის არაფერს არც ებინდა და არც ატროვებდა. იგი ნანაბრებეობ და ბუნებამეი მბა საბიბს არსებულ

საფრთხილ-სასტიკი უხილავი. პრინციპული იყო ნისი, ბუნებრივი
მხარეები მიიღებდნენ, "სახელი", პრინციპული იყო მისი "იარაღ-
ები", პრინციპული იყო მისი ამოცანები. საბოლოოაღიარებულ
ყოფიერებას ან ანსებობას საკუთარად სავსებით, არამედ მასზე
განმარტებული ვი არავის ვერხვავ. განსხვავებას ისეთ
საფრთხილს "ჩვენი" და "მეტი", ვერხვავს ხეობა. ფრთხილი
ყოფიერება, მათ შორის საფრთხილ-სასტიკი.

საბოლოოაღიარების მიერვე უფრო (მიმდინარეობა), როგორც გან-
მარტებული მისაღებლობა იქნა, ღუნნიკის სიფრთხილ, განვი-
გარტების უფრო მისაღებობა იქნა ხასიათობა. ამ დროისთვის უფ-
რო განვიგარტებული ადამიანის სამხედრო რეგულირება, მიიღებდა მისი
ამოცანები. მისი უხილავი უფრო უკუხილავი, უფრომხედობა და
სამხედრო მიიღებდა. მისაღებლობის განმარტებული, შინაგანი პირ-
ფრთხილი სამხედრო მნიშვნელობის მინა პლანზე მამოტყუარი
კუთხეული მხარეებზე მათხილავი მანიერული ადამიანის ფრთხილად,
მისი განმარტებული სამხედრო საფრთხილი. ადამიანი, ღუნნიკ-
ისი ამოცანა, მანამდე მნიშვნელობის მნიშვნელობის მნიშვნელობა
სამხედრო განმარტებული და სრული ვიღვე განმარტებული
ფრთხილი მიმდინარეობის სამხედროაღიარებულ ის მხარე
მნიშვნელობა მკუთხეობა, ე.ი. სამხედრო განმარტების მი-
მხედობა, როგორც უფრომხედობის განმარტებული ფრთხილი
სამხედრო განმარტებული, ღუნნიკის მიმდინარეობის, განმარტებული-
ლი იყო საკუთარების სრული სახით ანსებობა, განმარტებული იყო

მავარი - უძრავ ქონებაზე, კერძოდ, მიწაზე საკუთრება!

მიწაზე მუქმივების წამყვან პარტიას ვადაქვეყნა დიდი წახალისება და სახალხო მუქმივების განვიხარების მსოფლიოში და ეს მუქმივების ძალიან კარგად ვსმობა. მან იცოდა, რომ მიწაზე მუქმივების წინა პლანზე წამოწვდა ნიშნავდა ადამიანის მუქმივება და ცხოვრების პირობების საგრძნობ ვადაქვეყნებას, მისთვის წამყვანების მისთვის, საკვები პირობების წამოწვების ვადაქვეყნებას და ა.შ. ხედავდა ადამიანისთვის მუქმივება ხარკებს იხილავდა, ვიღაც მუსაქმივება, ეს ვი უღვივებდა მას სურვილს ვიღაც მუსაქმივებაზე მის მიწა მუქმივებაზე მას პარტივობა, სხვისთვის არ ვადაქვეყნა. ამ სურვილის ვადაქვეყნებაში, ვ.ი. მიწის წამყვანების პარტივების პარტივებაზე ვადაქვეყნებაში ადამიანი საკუთრების იხილავდა. "როგოდა ხარკები, - წამყვანების ვიღაც ვიღაც ვიღაც, - იხილავდა მისთვის მიწაზე მუქმივებაში, რომ მისთვის ვიღაც მავარი საარსებო სადაქვეყნების

1 "Незвирая на все вышесказанные и благоприятствующие к утверждению собственности выгоды, - *წინა მუსაქმივება*, - есть и в сем состоянии препятствие, не дозволяющее... живущим... скотоводством (народом) доходить до совершеннейшего понятия о праве собственности... В достижении до такого понятия о сем праве они воспящены бывают их совокупного и нераздельного имени... Разные семейства в ордах и ордах кочующих и живущих скотоводством народов хотя и многолюднейшее бывает, однако имеют владения у себя общие и наблюдают тесное между собой общество. Живущие скотоводством народы часто собираются обществом и пируют вместе, их стадо пасутся вместе и на общей всем земле и присматриваются совокупным надзиранием всех семейств людей... А поскольку они еще не имеют собственности ни в чем другом, кrome как только в одних движимых вещах, того ради и непонятным для них представляется то, чтоб их собственность оставалась ненарушимой, когда владение движимых вещей потеряется. Для сих причин у считавшихся и живущих в постушеском состоянии народов не замечается, не только никакой собственности в земле, но и разделения оной никакой не бывает".

მიღება, მაშინ ისინი ღვინის ღვინის უფრო ხელსაყრელად მიიჩნევიან
მუმიცივად დასახლებდნენ ურთ, მათ მიერ შეჩვენებული მიწის ნაკვეთებზე.
ურთ ადგილებზე დიდიხანა წყვილის გამო ღვინო მიწა უფრო მოკლედი და
განწყობილებული ხდება... არამოხუთვალე ხალხს შეუძლია მიწის
ნაწილის მარაგი გააკეთოს და იმ იმარტებშიც მომარტდეს, რაც
აუცილებელია მიწის გასასუფლებლად და მოსაყრის ასაღებად...
მხედველ-მხედველ სამოგაბოვებაში ყველა ადამიანი ცდილობს ის
მიწა დაამუშაოს, რომელიც მის საცხოვრებელს უმეცრება და ღა-
ნაც მიიღოს იგი ღვინის სრულ საკუთრებაში". და კიდევ: "როდეს-
საც ადამიანი დიდი შრომას დახარჯავს მიწის გარკვეული ნაწი-
ლის დამუშავებაში, მაშინ მისთვის ამ მიწის ნაწილზეც ყველას
არადადამიანურ საქონელ მოკვებენ... როდესაც ხალხები ნაწი-
ლებას აღწევენ ხენა-ღვინის საქონელში, მაშინ ისინი იწყებენ
მიწის სხვადასხვა საფორმებისთვის გამოყენებას და წებულ-
ბენ მისი მფლობელობის განსაკუთრებულ უფლებას, რის შედეგა-
დაც ეს მიწებიც უნდა მცხოვრებმა შრომის იყვანა, მიერ კი - ცალ-
კვურ იჯახებად შრომის".

სამოგაბოვების განვიხილავთ ბოლო, უკანასკნელი ეტაპი,
დენნიციის სქემაში, არის ბურჟუაზიული წყობილება, რომელსაც
იგი "კომუნალური მდგომარეობა" უწოდებს. ამ სტადიაზე, მი-
წამოქმედიების გვერდით, ვიხილავთ მრეწველებს, მისი სხვა-
დასხვა დარგი. ირმავდება შრომის სამოგაბოვებრივი დანაწილება,
რაც, ღვინის მიხედვით, აცხოვრებს ცაცლა-გამოცვლას, ვაჭრობას.
კაცობრიობის განვიხილავთ სწორედ ამ ეტაპს უკავშირებდა
დენნიციის საკუთრების იმეტიკუთის სრულყოფილ განვიხილავს.
სწორედ მაშინ მოეხსენა საკუთრებას ის შეცვლევა, რომელიც

გადა, ჩრდილოეთი აპრილ მეფის რიგსადამ შევსადამიშობიდან აღწახ
სიხვედრი, ამ სახეისიდან (ე.ი. საკუთრიდან - მ.ა.) წარმოიქ-
მნა ვერსის ვეღა სახეიდანთი ფოქადური მინაფეტილა. ჩრ-
დის ბრძელი ხასიანთი ვეღა... ლაპარაკობს, მადრამ სი-
ვამიდანთი ის წმინდა ხეღის არისფოქადური მინაფეტილა,
მედიდან "ვეღიდანთიდან" მეღიდანთი მეფის ს. ავეღი".

დენიდანთი სავის საკიდანთი იმის შესახებ, ვე ჩრდორ, ჩა
გმინ და სახეიდანთი ახეიდანთი ვრინ ადამიდანთი (ან ადამიდანთი
მეღიდანთი აქვინ) დამიდანთიდან ადამიდანთის მიღელი არმის და ამოქ-
მეღის ის სახეიდანთიდან? იგი სახეიდანთი ვეღიდანთიდან
ჩრდ ამის სახეიდანთი დამიდანთიდანთიდან ვეღიდანთიდან
მინა სახეიდანთიდან: ვრინს მიღელიდან ვეღიდანთიდან
დავეღი - აი, მისი აძრინ, აწინიდანთი მიღელიდანთი მიღელი. ვე-
ღიდანთი მეფად, ამიდანთი დენიდანთი, სახეიდანთი და დიდანთი
სიმიდანთი ანიდანთი. ვამიდანთი ვინდანთი გმის ვხსინის მის
რინსა-წარმინიდანთიდან. იგი მიღე სახეიდანთიდანთი
ხეღი, იქვეღს დამელი მიღელიდანთიდან და შეღიდანთიდან
დანთი ვეღიდანთიდან. ვეღიდანთიდანთიდან არი შეღიდანთიდან
იქინდანთი. ვე-
ღიდანთიდანთი ვამიდანთი მის სიმიდანთიდან, სახეიდანთი
ჩავეღი-დახეიდანთიდან, ვეღიდანთიდან. ამის მიდანთიდან
სხეიდანთი ვეღიდანთიდანთი სიმიდანთიდანთი და აძინ
ვიდანთი ვინდანთიდან და დელიდანთი შესახებ. ვეღიდანთი
მიღელიდანთიდანთიდან. ადამიდანთი მიღელიდანთი
მიღელი. მიღელი და ვეღის
მიღელიდანთიდანთიდან ვამიდანთიდანთიდან შეღიდანთიდან
ხეღიდანთი. ასევე ვამიდანთი
მიღელიდანთი მიღელიდანთი აჩა სახეიდანთი სიმიდანთიდან
ნახეიდანთი, აჩანიდანთი ვამიდანთი-
ღიდანთიდანთიდან და მიღელიდანთიდანთი მიღელი. მისიდანთი
მიღელიდანთი, ვეღიდანთი,

дани... он бывает во всем не как, как вождь и персона-
 чальник... Сверх сего, непроставленные народы отдаются
 под власть человеку превосходных качеств телесных...
 для того, чтоб в таком своем подданстве сыскать себе
 выгоду и покровительство в жизни. Ибо у народов, которые
 за вымышленным ружейным изобретением не знают, как уравнять
 гиганта с пигмеем, превосходная крепость и сила телео-
 мая, без сомнения, должна сказаться с явным выигранием в
 бою и в сражении. Следовательно, у таких народов немощ-
 ный по принуждению подается сальвому и покоряется, опло-
 саясь в противном случае худых последствий".

Երանց զայլոսրոս, սրամուտոս ստրուրոն զոսոցծոցոս Եղևաելոց
 քոսնուկոն մեքղոսն սեղ. Եւրեծոն, հոմոլոցմոկ կոմսզ Քահմաջո-
 ծան սեղլլլլլ ճոլլլլլլլ Եղևոսոնոս սալլլլլլլ, ուրսր հոմոլոցմոկոս
 ստրուրոն զոսոցծոցոս մոնոլլլլլլլլլլլլ, մա զԵղևոս Մոնոսլլլլլլլլ-
 լլլ Գոնոլլլլլ զոսոցծոցոս Եղևոսոնոս. ոսոնոս հոմոլոցմոկոս ոմալլլ,
 հոմ սոնոլլլլլլլ քա զամոլոկոսոսոս շլլ շլլլլլլ մալլլլլլ քա սրա-
 լլլլլլլ սեղլլլլլ սոմալլլլլ. մեղլլլլլլլլլլլ սն շլլլլլ Մոնոլլլլլլ-
 լլլ Եղևոսոնոս ըլլլլլ շլլլլ մոնոլլլլլլլլլլլ, շլլլլ զոլոկոսոս
 Եղևոսոնոցլլլ լլլլ. Ֆլլլլլլլ քա զոնոլլլլ յսոս յահլլլլ Եղևոս
 զոսոս Մոնոսլլլլլլլլլ սեղլլլլլ, սո Մոնոսլլլլլլլ Մոնոլլլլլլլլլլ
 քա սմալ մոնոլլլլլլլլլլ զլլլլլլլ, մա լալլլլլլլլլլլ լլլլլլլլ.
 ոսոնոս Ենմալլլլլլլլլլլ սո շլլլլլլ, հոմոլոցմոկ զոնոլլլլ յսոս
 Եղևոսոնոս լլլլլ մա Քահմալլլլլլլլ սալլլլլլլլլ լլլլլ ուս. հոլլլլ
 շլլլլլլլ յո (հոմ քա սեղ.) մա Մոնոսլլլլլ Մոնոսլլլլլլլ շլլլլլլլ-

ნოპ მუვირდუნე ჟუკა-გონდინი გამირჩუვილი კაცის მფარველადაჲ, კაცის, ჩომვილიჲც ეს ღვეისი მარალი სულიერი ღვინუბუნა დიდი ხანა გამოსიჟრადნა. ასეჲი ღვინუბუნის აფუხრვილი აპამინაწუჲ, ცხადის, ჟუგ ნარმარდაუნე საქვეყნო საქმეებს, მათ მარის მსუბუქს, ჩოგორნიჲსა მძის გამოსხადება და მავის დადება.

დალანდ სანდგურესსა მესნიკის მსაქლადა აჯახის მესახებ. მისი ნარმარადის საფუძვლად მსამოცადობის ჯონომიურ მდგომარეობას ღვილია. ჩახხი, მესნიკის ამჩინი, მსგორნილი კახუგორისა მცა და კაცობრიობის განვიგინების ყველა ეჭამი იგი არ არსებობდა. არ არსებობდა იგი, მადალიაჲ, იმ დროს, ჩომესაჲ აპამინის მადვარ საქმინაობას, მესნიკის სქვინის მინხევილი, ნარმარად ნარმარადუნა. მამინ, ამბობს მს, ქალს, მუდარევილი სუსსა და უძლიერს, არამც მუ არავინმარა მადმარევილი ადომარევილი არ მუვილი ნანაკაცისაღვის, არამც ურმადვარ ღვირმადამ აწვა ხას. მუვილი მუდვად გამინილი მადმევილი კი კიდეჲ უფრო ამდინებდა მდგომარეობას. ამჩინად, ქალს მამაკაცის მინივილი მსი მარმის მუმსუბუქებინი არ მუვილი. კიდეჲ უფრო ნაკლებად მუვილი მას ამის გაკვებდა ნიჭის გამომარევილიაჲ და გარევილი მინივილი, ჩადვანად არც ურმი აქვინა მას და არც მუვილი. გარდა ამისა, სქვინიერი ურმადვარ მარალი ღვინუგლებად აბადებდა სიძლიერის მუმივიად ურმად ცხადებინისადმი. ამიგორ, ასკვინის მესნიკის, მარევილი მდგომარეობამი ჩვენ ვერ ვამარად მესნიკის ცოლ-ქმარადი მამარევილი ჩახხს.

ჩახხის ჩანსახებინ, მესნიკის გარევილი მინხევილი, აპამინისა სამოცადობის მუვილი მდგომარეობამი გარდა, ჩომესაჲ ნარმარად მესნიკილი-მუვილი მინხევილი მუვილია. მუვილი ამი გორ-

მის ძროს ორს უკვე შეუძლო უმრისხონის გაჩვენებელი რამბარებინს აღმოჩენა და სარტებლის მიცემა. სწორედ ამ სარტებებმა განა-
პირობა, გუნდის სიფუტე, აჯახის გაჩენა, მისი ნიშნების
აჩასრუტქმინილა, აჩასრუტქმინილა ნაჩმინილა-ჩამინილა.

ნამინილი ორ-ქმინილა და მინილა აჯახის მიქმინა
გუნდის აჩამინილა სარტებების მიქმინა სარტების უკვე-
ჩემს, ჩემსავე მიქმინების ნამინილა რარტებ მიქმინილა
მიქმინა. ამ უკვე მიქმინა ქალის ჩემს სარტებულ სარტებულ-
მი, იგი მიქმინის რამბარებ, მისი ნამინილი მინილა
და. სწორედ ამ გარემოებამ და აჩას სარტებულ განაპირობა,
გუნდის რამ ჩემინილა, აჯახის მიქმინა აღნიშნულ პირობებში.
"Великая здесь (მიქმინილების ძროს - ი.ა.) чело-
веку открывается перемена, - ჩემს გუნდის, - и доволь-
ная за труды приносится награда; остепенившись на едином
месте, при достатке и спокойствии он имеет больше времени
и способов приведения своего жилища в порядок. С умноже-
нием его дому умножаются его... дела (и) в домоводстве,
за которыми поколению сам уже он присмотреть не в состоя-
нии, того ради... представляется ему надобность в избра-
нии такого помощника, на которого бы он мог надеяться и
который бы ему был верен... Снисканный им таким образом
толикий помощник в жизни другой не может быть никто луч-
шим, как жена его".

აჯახის მიქმინილი განილაჩემი, გუნდის აჩამინილა, სარტებ-
ების უმრისხონის სარტების, უმრისხონის მიქმინილა და
დაკვეთილებული. მინილი ქალის სარტების აჩამინილა

Յամպաս, ահամբ ճոց ժըմեհեղացաթի յոբընսց գալսեալի մաւ:

Այլն Յանդեհոլոսէ սաճոցարոյծն Յանդեհոլոսն ըլննոցն Յոյր ժըմիժայրծար յլլմա, Յայրցանոս մին ժընցըրլըմս ոչս-
ցուն, յրճոս սալտարծնս ըս սաեղըմնոցս ճարմոսժոլնն ժըսա-
եղմ ըս Յ.Յոյրոցնսսաճն յրճար յլլոցմանոյր ժըոճըմա յեղլսոս,
հոմ ման ըսսաեղըմար սալոսեղմնն լճոհար Յարսլոնն միմաւ-
ժըլըմնոս մնոմընըլոցանն ճաճոյր Յարսլոս Բոն XVIII սալլո-
նն ոբըսոսեղլոսան ժըարըմնոս.

Ըլննոցն սաեղլոսան ըսլոսմոհըմար սաեղըմնոցարճ-
Յոլոցոյրն հոյրոմըմնն Յոլոցոնն ժըոցընա, հոմըլոս ման
1768 ճըլս մոհոցա սամահոլոս ժըլոնն ժըմըցընըլ յոմնոսս
սաալոսնոս "ճարըցընըմա սալանոմըմըլ, սասամահոլոս ըս ըսմսլո-
լո ելոսսլոցըմնն ժըլմննն ժըսաեղմ հոլոցոնն ոմլոլոսմո", սմ
սանեցըլոս ըսլոցըննոս, հոմըլոսսալ ճամըլոսարըմար սլլոս յոլոց-
ոցը 11-ն սաեղլոց ըսլոցըլոս մոմահոցա, սալոլոցըլոս յոլոցն ել-
ոլոսլոցըմնն լոմ ճարմոս ըսլոցընն ոբըս: սալանոմըմըլ, սա-
սամահոլոս ըս սլոմսհոլոցըմըլ.

1 "У разных народов, а наипаче у рзмян, — жённն ըլննոս-
յո, — жённն у мужей наподобие рабынь содержались и
приобретаются были..., как вещи, куплею... Из сего
порабощения и зависимости они вышли не иным образом,
как своими дарованиями и приданными великими. Проис-
шедшее от оных малых подарков, даваемых жёниху от ро-
дителей и родственников (невесты)..., приданное воз-
росло напоследок в столь великое и лестное имение,
что по оному... жена в понесении бремени супружества
не только равной своему сделалась мужу, но иногда и
превосходящая его достатком своим. Такое их имение
сделало жену независимой от мужа".

სამწევრად, მისი პარტია და განვითარებისთვის ყველაფერს
 ღვაწი აკეთებს მას არ შეუძლება. სენატის მოვალეობა, წინ
 პარტიის ადგილი, "რუსეთის ბიზნესების ბრძანებულება და მისი
ხელის მინიჭება ახალი ბრძანებულებით, შენახვის ან სანდო
 მოსახლეობისთვის". ამას გარდა, სენატის, იმავთუ ვინაობის პარტი-
 ნის სურვილის შესაბამისად, უნდა იქნას განსაზღვრული პარტი-
 და და განუყოფელი, მისი გამოცხადება და მათი დაგება, სახელ-
 მწიფი სახისთვის გამოყოფილებისთვის დედადურის მიმართება და
 ა.შ. მისთვის ყველაფერი ამას ეს არის, ვინაობის, ვინაობის
 და ან პარტიისთვის, სენატის მინიჭება, არამედ ქვე-
 ნის მიმართების ბრძანებულება და მისი ხელის
 პარტიისთვის დასაბუთების ინტერესისა და საფრანგეთის პირი
 წინააღმდეგ, მიუხედავად პარტიისთვის არსებობის მიმართება
 გამოცხადების დასაბუთების სახელმწიფოების არსებობის მიმართება
 რუსეთისთვის სენატის მიმართების შესახებ. ისინი წინააღმდეგ,
 რომელიც არის სენატის განვითარების განვითარების
 გამოცხადების, - ამისთვის ის. "მისი ბრძანებულებით, - განვითარების
 მისი პარტიისთვის, - სახელი მისთვის პარტიისთვის¹ მიუხედავად
 არ მისთვის, ხოლო საფრანგეთის სახელმწიფოების მიმართების
 მიმართების არ შეუძლება, რადგანაც მისი განვითარების დასაბუ-
 თებისთვის ვინაობის განვითარების ინტერესების მიმართების
 ხელის-
 ბურთი სახელმწიფოების სახელმწიფოების მიმართების მიმართების
 რომელიც გამოცხადების რომელიც ბრძანებულებების საფრანგეთის
 განვითარების და განვითარების მიმართების განვითარების და დას-

1 დასაბუთების ინტერესის განვითარებისთვის არ - ქვედა და ბურთი - დასა-
 ბურთი.

ՅՅՐԻՍ ԵՎՐԵՅԻ՞՞.

Քայլ սընաճի թամուշյոքըձըձը ԿՅԼԵՄԱ ՎԻՄԵՐԻԱ յանհըձի
 ԹԻՂԵՐ, Քայլ ԹԵՂԵՐ ԹԻՍԻ ՍԱՄԻՈՒՆԻՅԻՆ ԽԱՆՈՒՄԻ ՈՒՅՅԻՐԱՅՐԻՆ
 ԹԻՍԻՆԵՐԻՄԱ ՔԱ ՆՅՈՒՍՆԱՅԻՆ ԵՍԻՏԵՐԻՅԵՐԻՄԱ, ՔԱ ՔԱՅԻ, ՔԱՍԱՍ-
 ՔՅԼ, ԹԻՐԱՆՅԻՆ ԲԱՐԹԻՍՅՈՒՅԻՆԱ ՎՅՅԵՐԱ յԱՆՈՒՆԻՍԱ ՔԱ ԹԻՆԻՅՆԵՂԵՐՅԱՆ
 ԸՊՆԻՍԻՅԵՐԻՄԱ ՔԱԹԱՔԱՍԵՅՐԵՅԻՅԵՐԻՆ, ՎԹԻՅՈՒ ԻՆ, ՍՅՆԱՅԻ, ԲԻՆԱՎԵ-
 ԹԵՅ ԹԻՅԻ ԵՎՐԵՅԻՅԱՐԻՆ ԵՂԵՅԵՐԵՂԻՍԻՍԱ, ԵՂԻՆԵՂԵՄԱ ՍՏՅԵՐԻ ՍԱՅՅՄ-
 ԵՂԻԱՆՈՒՅԻՆ ՎՐԵՅԻՅԻՄԱ ՍԱՅՅԵԹԻՐԻՔ ԴՐՅԱՆԻՔ ԽԱՅՅԵՐԻՄԱ. ԹԻՆԸՊ
 ՅՆ ՔԱՍՅՅՆԱ ԳԱԹԻԹԻՆԱՐԿՈՅՆ ՔՅՆԻՍՅԻՆ ՎՐԵՂՅՅԻՆ ԹԵՂԵՐԻ ԹԻՆԱ-
 ՎՐԵՐԻՄԱՆ. ՅՆ ՎԵՐԻՍԱ, ՅՅԻՅՐԻՄԱ, ԳԱՅՐԵՅԻՅԵՐԻ ԹԻՆ ԵՂԻԹԵՅ ՍԻՅԵ-
 ԵՂԵՐԻՅ, ՍԱՐԱՅ ՎՐԵՂՅՅԻՆ ՍՅՆԱՅԻ ԵՂԵՐԵՅԻՅԻՄԱ ՅՅԵՅ ՎՐԵՅԻՅԵՐ-
 ՎԵՄ. "Позванные, однако, на такую должность монархиями
 персоны (ՐԱՅԱՐԱՅԻԱ ՍՅՆԱՅՐԻՅԻՅԵ - Ե.Վ.), МОГУТ И В ЗА-
 КОНОДАТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ ИМЕТЬ СТОЛЬКО УЧАСТИЯ, СКОЛЬКО И
НЫНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩЕМУ СЕНАТУ ДОЗВОЛЯЕТСЯ". ՔԱ ՔԱՅԻ
 XVIII ՍԱՅՅՅԻՆԻՆ ԵԹ-ՈՒՆԻ ԵՂԵՐԻՆ ՍՅՆԱՅԻ ԵՂԵՅԻՆԻ ՍԱՅԱՆՈՒՆԻՅԻՅԻ-
 ԸՊ ՍԱՄԻՈՒՆԻՅԻՆ ՎՐԱՅԻՄԱՐ ԹԻՆԱՅԻՆԵՂԵՄԱՆ ՎՐ ԵՂԵՅԻՅԻՄԱ, ԵԽԱ-
 ՐԻՍԱ, ՔՅՆԻՍՅԻՆ ՎՐԵՂՅՅԻՆ ԳԱՅՅԱՐԱՆԻՆԵՅԻՅԵՐԻ ՍՅՆԱՅԻՅ ՎՅՅԵՆ-
 ԵՅ ՎՐԵՅԻՅԻՄԱ ՅՅՅԵՅԻՅ ՔԱՆՅԱՅԵՅԻՅԵՄԱ ՅՆՔԱ ՎՐԵՐԻՅԵՐ. ՍԱՅՅԵ-
 ԹԻՐԻՔ ԽԹԻՆ ՅՅԼԵՅԻՆ ՎՐԵՅՐԵՅԻՅԻՅ ԵՆ ՎՐԵՅԻՅ, ԹԱՐԱՅԵՅ, ԹԻՐԱՅԻՅ-
 ԸՊՅԻՄԱ ՈՂԵՐԻՄԱ յԱՆՈՒՆԻՆ ԵՂԻՅՅԱՅԵՅԻՅԻՄԱ ԹԱ ՅՅՅԻՆ ՔԱՐԵՅՆԵ-
 ԸՅԻՅԻՅ ԵՅ ԳԱՆՎՅՅԻՅԻՄԱ, ԹԱՅՐԱՅՈՒ ՎԹԻ ՔԱՐԵՅՆԻՅԵՅԻՅԻՅ ԵՂԱ ԹԻՆ-
 ԸՊՈՒ ՈՒՅՅԻՐԱՅՐԻՆԻՆ ԹԻՆԻՅ ԹԻՐԻՅԻՅԻՅԱ ՔԱ ՔԱԹՅՅԻՅԻՅԻՆ ԵՂԻԹԵՅ
 ԵՂԵՐԻՄԱ! ՎՐԵՂՅՅԻՅԻՅ ՎՐԱՅԱՐ, ՎՐԵՅՐԵՅԻՅԵՂ ՎՐԱՍ ԹԻՅԻՅԵՅԻՅԵՐԻ, ԴՐԹ

1 ՍՅՆԱՅԻՄԱ ՅՅՅԻՆ ՔԱՐԵՅՆԻՅԵՅԻՅԻՅԻՅ "ՅՆՔԱ ԲԱՐԵՅՅԻՅԻՅՆ ԹԻՆԱՐՅՅԻՅ
 ՔԱ ՅՅՅԱՐԱՍ ԹԻՆՅԱՆ ՎՅՅԵՐԱ ԳԱՐԱՎՅՅԵՅԻՅԻՅԻՅԻՅ ՍԱԹԸՐԱՔ ԳԱՆՎ-
 ՅԱՐԵՅԻՅԻՅԻՅ ԹԻՆԵՅԻՅԱՆ" (ՈՒՅ.ԹԻՆԻՅ ՎՐԵՂՅՅԻՅ "ԲԱՐԵՅԻՅԻՅԵՄ...").

საბელტინოვს მიმართის ჩემივე გამოცდილებები სენატის დას-
ჯერს საჭიროებდა.

სენატის შემადგენლობაში, ჩემივესავე დონეზე საკანონი-
მდებლო ორგანოს უძღვებდა, მათგან სენატორად, ჩემთვის ვნა-
ბეა, ასევე ჩემთვის ან წარმომადგენელს, 600-800 პირსა და ვნა
ფიცი. მათ ირჩევდნენ მინიმუმდროებით, ვაჭრები, მრეწველ-
ები და სასაზღვრო პირები, ჩემივესავე სათანადო უნებართვი
ბი პირები. სენატორების ირჩევდნენ, არჩევნის თანხები,
მხარეები იმავე შედეგად მინიმუმდროებით მიიღება, ვინც "სენატის მი-
წინა და გრძობისთვის" იხილება წინააღმდეგ სულს გამოსახებას
არადაც 50 მინიმუმს. არჩევა ვი იმავე შედეგად, ვინც
სენატორის ფუნქციონირებაში შესრულებასა და დედაქალაქში
ფორმირებასთან დაკავშირებული ხარჯების გამოაჩვენა არ გამოიხი-
ბება. არჩევნები ხუთ წინააღმდეგ უნებართვა. ვინც და
იგივე პირები იხილება მინიმუმდროებით ჩემთვის სენატორად აჩვენა,
მათგან მისამდე მიღს სენატში გაგზავნა არჩევნის აჩვენა
იგი. "Одному и тому же три раза сряду кандидатом в сен-
аторы ставиться и выбирать не должно дозволять, ибо от
такого запрещения та польза воспоследует, что многие, а
не одни только, люди будут иметь больше случаев оказать
свои услуги отечеству и научиться правоправлению и зако-
ноискусству в сенаторской должности" - ვინცდროემ დასა-
ხელებული მოკვების.

არჩევნის მიხედვით, სასამართლო ფორმა და ფორმასთან
დაკავშირებული პირები ვნა ფიცი. უნებრეს იხილებს

სასამართლო სენატის ჩამოშლა. ჩვენთვის იმპერიის ვაებზედაც ღრ-
მითაა, ეხსიანებას აძრის, მითხრობდა გამომცემი მასამართლო-
თა გარკვეული წარმოდგენის მუშაობაზე ყოფნას ჩივრით, პეტერბურ-
გში, გომარკში, ნოვოროსიში, მსკოვში, ყაბანში, კონსტან-
ტინი, გრუზიისა და იმპერიის ბოლო სხვა ქალაქში. მათ უნდა უბ-
რუნველყოფა საუბრების წარაგვ განხორციელება და სასამართლოთა
განყოფილება. სასამართლო პროცესის წეს უნდა ყოფილიყო. პროცესის
გარდაუდებელი ადვოკატურისა და ნაგვის მსახურთა ინსტიტუტების
შემოქმედებას სამართლის უფროსი საიმპერატორ პარტიების მიზნით. ის
მითხრობდა სასამართლო გარდაცვალებებისა პეტროპოლის! მასა-
მართლის სრული რამოვიკობების მისაღწევად ეხსიანებას აუთი-
რებლად მიანიშნა, რომ იგი უცვლელად ყოფილიყო იმპერატორის
მიერ განიშნული და რომ მას სრული მათემატიკური უბრუნებელი-
თა კეთილყოფა. რომ სასამართლო მიუკერძოებლად და მბრუნებლად

1 "Как те, так и другие, — зрители, — судимы должны быть публично в присутствии... посторонних людей... Для большей предосторожности в осуждении виноватых и для явственно: справедливости суда неизлишно о было, если о монархи российские соблаговоляли узаконить по примеру английскому вы- бирать... пятнадцать свидетелей (башоно мсакუ- რბო - ი.ი.) на вспоможение и оправдание судьям при исследовании дел криминальных и тяжёбных... Сверх сего, не худо бы было, если б... приказано бы- ло все решения дел криминальных и тяжёбных печатать и издавать оные в всенародное известие, ибо через сие установление такой изрядный успех в правосудии произведен быть может, что и судья принужден будет с великою осторожностью поступать в суде. И люди притом, читая разные решения, нечувствительно боль- ше будут научаться всему тому, чего им в житии... опасаться должно".

ժամահատու զորս սաշմից, ինչիս ընկնույր, հոռի ման օնեղըղորմամի
 ար Յոնոբոս Երևուրդըղոս սամոգսբողմորնոց Երթոմարորմա, սմոս-
 ձրոն սշոնոըմըղոս ոցո սհրըղո ըմոգըղոըմըղոմիո սարթըմըղոմըն.
 Ես ար շընթս Յրոնթըն արսղոն Յոմի Եյսթրոն սսսքըղոն ժամոթս-
 ճոնսս. յս յո ձըղըղըմըղոս մոսսամահըղըմոն յրթեղը ըս սամը-
 ըմոթ ըմնիՅընոնս ըս մսեղրոն մսըղոն ցողըղըղըղոն չսմսթոհոն
 ըմնիՅընոն ժահրմից!

Սասնամահըղո հրթոհոնոն ընկնույրոն Յոցր ՅըմիՅմսըղըղո յրո-
 յըթո թսընոն Յոննարոնո ըրթըղոմոնըղո ոցո (Սասնամահըղո յրոցը-
 նընոն սսքսրո մոնցոմս, սըրոյսթըրոնսս ըս ճսթոն մսսքըղոն ոն-
 սթոթըղըմոն Յընոթըմս ըս ս.մ.) ըս յըղընոն յրոթըղոնոն թմոն
 ժսնոթսրըմոն սսթմըն յընսսեղըղըմոն. մսն ըսսեղըղըմոն սն
 մըղոն սըրը մոնոնեղոս ոմ չըղոնըղըմոն ժսթարմս, հսց 1864 ճըղն
 ժսնեթրոնըղոն մահըղմսսքըղըմոն ըմրթմո.

սըմսսհրըղըմըղոն Եղոնսթըղըմս թըմորնոնըմսս ըս ըոթ յսըղըղըմ-
 մոն² ընկնույրոն յրոթըթոն, Եղըմնոնոն Յոցր ըմնիՅըղ յրոցըղըմն
 յըթընոթս. մսոն մոցսըղոմս ոցո սոնմըղոնըմս-մցըթրոնոն ըսց-
 յս, յըրթ-չսհսթըմոն ըղընս, մսքսթրըղըմըղոն Ենմահ Սսսսմահ-
 ըղո ժսնսհընոն ձընթսթ սոնհրըղըմոն մոցընս, ժսըսսսսսթըմոնս

-
- 1 Երոն սԵրոն, չսմսթոհոնոն հոթըղըմս 2 սթսն մսնըթո 5 2
 սթսն յըղընսն մսնըթսթըղ շընթս ցոթոնըղոն ճըղընսթմո.
 - 2 Թը յոն յըթըղըմոն շմսթըղոն սըմսսհրըղըմըղոն Եղոնսթըղըմս
 մցըղն ոմսթրոնսմո, սմոն մընսսեղմ ընկնույրոն յրոցըթըն յրո-
 ըսմոն արսթրոնս ճսթըղսմո, արսմոթըմսմոնոն մոնսսըղըմոն յո
 սնըն ղրթսնթո հըղըն սընսթո ըղընսսեղմս.

Թա ըստյանս պարտքոս տնտեսականաց ևս սեղ. սի զընդհանուս քաղաք
 թղտակարգողն զարմարեանս յոլորոս,՝ ձայնոս ժամպարկըլնամի
 120 յարմարացոս տնոս յգորոս. յոլորոսընտանալոս անկողոս յս-
 թաղեթե քանիցնեան. ճարտարներն ընդ 600 մանջոս կարողորոնոս
 թըլոսիս, ընդ կողոսից սախոսն անցնողն սախըլորոնոս Խախնը.
 սաղանթոս յնալոսի, յընդարմարոս ևս մոսկոսի, մաթ յարմարոս
 100 մանջամոս պոսոս. մոսկոսիցն ընտանջոսն սախըլոսն ոսո-
 ընս պսս ընդարմարոս.

յոլորոս, կորնըլոսս անկողոս սոմարեոսն ըստյս քաղաքոս,
 ըրոսոսն, յոսթոսն յոնթոսն յմոսնիկըլոսն. ըս ձևստեանմոցնըլո
 ոցոս սագրնըլոսն սանամարեոսն թոնամի. "Կոս յոլորոսի զընդո-
 սմարոս ան ընտանջոսն քանամարեոսն արմարոն, - քոսեխըլոսն
 ըլնոնըլոսն անկողոսի, - սագրոսն ըստարմարոս, կոս ըս ձևս-
 տեանմոցնըլո ոցոսն մարեոսն սագրնըլոսն սանամարեոսն 12 մոսար-
 ըլոսն թոնամի. մաթ սախարոս տնոս յոնթոսն զըլոսն ընտանջոսն,
 Խոս անս պլոս կաննըլոսն յոլորոսն, Խոս ան մոստըլոսն
 մասն ընտանջոսն կաննըլոսն սանջոն. ըս քոս սնոս սանարեոսն ըստարմարոս,
 մաթ մոսարեոսնըլոսն տնոս մոստըլոսն սոնսն ընտանջոսն մարեոսն
 սնոսն, կորնըլոսն ըստարմարոսն ևս ըստն յոլորոսն մոնարեոսն
 սնոսնըլոսն ընտանջոսն".

ըլնոնըլոսն անկողոսի սախարոսն արեոսն պլոսն ըստարմարոսն արեոսն
 յն ընտանջոսն ըրոսոսն անկողոսն սնոսն. ոս, ըստանոնըլոսն
 յոլորոսն ըրոսոսն սմոսն, ընտանջոսն յոլորոսն մոստըլոսն
 տնոսն ըստարմարոսն մոստըլոսն. մոստըլոսն ևս յընդարմարոսն մո-
 ստըլոսն ըրոսոսն անկողոսն 73 յսսն մոստըլոսն, կորնըլոսն
 մոստըլոսն - յոլորոսն յոլորոսն, 18 - ըստարմարոսն. 73 ը-
 ստարմարոսն յոլորոսն Խոսն տնտեսականոն անկողոսն ըստարմարոսն

մշտամեջընդ մշտահոգի և սրտ մաս արտահայտելով (հոգեբան ըն մանու-
 թից ոցր եղով) և համ ան մշտհիշելու հոգու մաս մեջն սահմանադրու-
 չա, երկրպագեղարձա և սքամուհարձա ցամուխինա՛:

Չհոգ Երկրմեջընդարհ ոցր քլննուցլու Երկրպագընդ ցլուհու-
 թան ցրեղ ցանաջնեխքղընդըր սքամուհարձան Եղղիցրը ցլուհա-
 մի ցլնցըրոն սքլմուգըրն ցլնսահըն. հիշըն ան սահանմը սաշմահս, -
 Եղղիս քլննուցլու, - քղնուաջըրե՛ յըրեղ Չքղըննիս և յանհաղ-
 սուհին սըրնմըրնե, հեղիղընուց յսահալար յընթա միցլըն քամըր Եր-
 քընս. ոն ոն սքամուհարձանսաջըն սաշմուհարձա լաշընսպղընն Երկր-
 ցընդմի ցամուհնագըն, ցրեղը հոն լաշը քամըն քամուցընդըր
 Երքղընահիղընս. հոգըրը քըրեղըն ման, ոնց մոն Եսամուհարձանս
 յընթա սքլմուհարձան Եղղիցրըրը ցլուհումի ցլնցըր՛:

Հիշըն ցանցընդընդը քլննուցլոն սահմանադրընդ-Աղղընուցըրն
 Եղնըքղընդընդըն՝ քլննուցլո, հոգըրը ջնանը, քղղընըրը քղղըրըրը-

1 "Дворяне, - Եղղիս քլննուցլու, - берут из крестьян, кого
 хотят, в дворовые, редко сами сами чинят, а большая
 часть оное исполняет чрез приказчиков, которые при та-
 ком наборе мало наблюдают правила человеколюбия и пра-
 восудия; тогда иной земледелец тернет единюго своего
 сына, на которю всю свою надежду в производстве сель-
 ских трудов и все утешение в старости своей полагал;
 тогда случается, что недавно вступившая в брак супруга
 лишается своего мужа, а стечество - помещикъ граждан;
 но нет возможности исключать здесь в подробности все
 такого рода огорчения и вредности. Весьма бы противно
 было справедливости лишить помещиков средства и удобос-
 ти иметь надлежащее число людей для услуг своих. Но по-
 лезно учинить... распоряжение, которое удовлетворять
 помещиков без удручения крестьянства и земледелия...
 (А для этого) постановить:

1. Чтоб помещик сам, а не чрез поверенных, набирал
 из крестьянства в дворовые или бы требовал оных от миру,
 чрез что освобождется земледелец от насилия и досад, на-
 носимых от приказчиков.

2. Означит лета (с. о. а. а. а. а. - н. о.) и состояние в
 рассудении своей семьи того крестьянина, которого взять
 в дворовые".

Հիշըն ան մշտընդընդարհ մոն Երկրպագ քղղընուցըր-
 կըրնուցըրն Եսամ-

მკვლევარნი ურთიერთობისა და დიპლომატიკობის წინააღმდეგობ
დევს, მაგრამ მას მათი ძირფესვიანად მუცლის საკითხზე თავის
ნაწილებში არ დაუყენებია, საფიქრებელია მინიჭებაჲ. წინი მათ
შინ აღზრის თავისუფლად გამიჯობის შესაძლებლობა გამიჯობებულ
იყოს. ნიუხედავად მის მუხედავებათა წინააღმდეგობად, არა-
მანმიპერევილი ხასიათისა, გუნნიკი იყო პირველსული მოღვა-
ნე-მეცნიერი, რომლის წინადადებათა ცხოვრებაში გაფარება
ბერს მუხედავება ვევენის ახალი გზით განდობარების საქმელს.

რთიერება და ნაწილები:

1. В.С.Покровский, История русской политической мысли, выпуск II, 1952, стр.44-52.
2. И.Я.Шипанов, Общественно-политические и философские воззрения русских мыслителей второй половины XVIII века (რამევილია ნიუხედავება "Избранные произведения русских мыслителей второй половины XVIII века", I, 1952, стр.34-35).
3. М.Загрядков, Общественно-политические взгляды С.Е.Десницкого, жур."Вопросы истории", № 7, 1949, стр.101-112 .
4. История русской экономической мысли (под редакцией А.И.Пашкова), т.I, ч.I, 1955, стр.571-587.

- 5. С.Е.Десницкий, Рассуждение о происхождении преимуществ, власти и старшинства в народах, от которых и происходит и их правление. об.Избранные произведения русских мыслителей..., т.І, стр.211-218.
- 6. С.Е.Десницкий, Юридическое рассуждение о начале и происхождении супружества..., об. Избранные произведения русских мыслителей..., т.І, стр.257-267.
- 7. С.Е.Десницкий, Юридическое рассуждение о разных понятиях, какие имеют народы о собственности имущества в различных состояниях общежития. Избранные произведения русских мыслителей..., т.І, стр.268-286.
- 8. С.Е.Десницкий, Представление о учреждении законодательной, судительной и наказательной власти в Российской Империи. Избранные произведения русских мыслителей..., т.І, стр.292-322.

Ծ Ծ Ծ Ծ Ծ Ծ Ծ Ծ

XVIIII ԱՅՅԱՅԵՆՍ ԵՂԻՏՅ ՆԱԽԱՅԵՐՈՍ ԱՅԵՐԿԱԲՈՒՆՅԵՐՈՒՅՆ
ՅՈՂՈՑՈՒՅԵՐԻ ՎԵՐՈՒ

- Ձեռն 1. Ճյաջորդոնց II-ոն զանանցոնսն սամոթսբարոյնոց-
Յոլոցոյտրի ոքոյնն. յմէժ զոքոլոլ սամոթ-
թոնս ժոյցոնս ընմնջմազոյնը յոմոնոսն 3
- Ձեռն II. Բ. զոլոցոյննսն սամոթսբարոյնոց-Յոլոցոյտրի
ընեղոյնընն 40
- Ձեռն III. Զանմանալընընա սամոթսբարոյնոց-Յոլոցոյտրի
ընեղոյնընն (ս. բոյնոյն, յ. Յոլոցոյտրի,
Ե. ընոյնըն) - 58

Ираклия Георгиевич Антелавა

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ РУССКОЙ ОБЩЕСТВЕННОЙ МЫСЛИ

Часть I

ОБЩЕСТВЕННАЯ МЫСЛЬ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ ХУИ В.

(на грузинском языке)

Издательство Тбилисского государственного университета

Тбилиси 1977

ქართული საბჭოთაო უნივერსიტეტის გამომცემლობა

თბილისი

გადაცემის ნომერი 5/VI-77

ბეჭდვის ფურცლები 18/111-77

ქაღალდის ფორმატი 60 X 84

ბეჭდვის საბანო 5,25

საბეჭდო-საბეჭდველი საბანო 3,44

შეკვეთის 948

კოდი 06544

ფურცლები 1500

საბ 243

ფასი 15 კპ.

ბეჭდვის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, ბეჭდვის 380028,
ი.ჭავჭავაძის ქუჩა, 14.

ბეჭდვის უნივერსიტეტის სტამბა, ბეჭდვის 380028,
ი.ჭავჭავაძის ქუჩა, 1.

Издательство Тбилисского университета, Тбилиси 380028,
пр. И. Чавчавадзе, 14.

Типография Тбилисского университета, Тбилиси 380028,
пр. И. Чавчавадзе, 1.